

Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010

Foto forside:
Det åbne land mellem Sisimiut og Kangerlussuaq.
Morten Kjær Andersen.
September 2009.

Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010

Landsplanafdelingen
Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik
Grønlands Selvstyre
2010

Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010

Udarbejdet af Landsplanafdelingen, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik, Grønlands Selvstyre, 2010.

Bidragende departementer og underliggende enheder, se side 68

Grafisk layout:

Maja Sig Vestergaard

Fotos:

Maja Sig Vestergaard

Eskild Lund Sørensen

Martin Schiøtz

Indholdsfortegnelse

Forord	s. 6
Indledning	s. 7
Kapitel 1 - Den nye kommuneplan	s. 9
Den nye kommuneplan	s. 9
Landsplanlægning – baggrunden for denne publikation	s. 10
Det nye plansystem	s. 10
Nye muligheder og nye opgaver	s. 11
Beslutningskompetence for kommunale planer	s. 12
Fusionering af planniveauer	s. 12
Procedure for tilvejebringelse af planer	s. 13
Selvstyrets pligt til indsigelse	s. 13
Behovet for samarbejde og dialog på tværs	s. 13
NunaGIS	s. 14
Plansystem og digitale kommuneplaner	s. 14
NIN	s. 15
Et øjebliksbillede	s. 15
Kapitel 2 – Overordnede forudsætninger	s. 16
Landsplandirektiv for det åbne land	s. 17
Landsplanredegørelser	s. 18
Politisk Økonomisk Beretning og Finansloven	s. 18
Naturkonsekvensvurdering	s. 20
Kapitel 3 – Selvstyrets målsætninger og krav	s. 21
Bygningsreglementet	s. 22
Sprængstofmagasiner og sikkerhedsafstande	s. 24
Indsigtzoner og hindringsfrie planer omkring landingsbaner	s. 27
Havne	s. 29
Klausulerede zoner omkring Teleanlæg	s. 31
Klausulerede zoner omkring Tankanlæg	s. 33
Vandkraftværker	s. 36
Beskyttelse af drikkevandsressourcer – vandspærrezoner	s. 39
Koncessioner til udnyttelse af is og vand til eksport	s. 41
Virksomheder med særlige beliggenhedskrav	s. 42
Affaldsdepoter og forurenede grunde	s. 43
Affaldsbehandlingsanlæg og – håndtering	s. 44
Naturbeskyttelse	s. 45
Fredning af landarealer og ferske og salte vande	s. 46
Beskyttede naturtyper i det åbne land	s. 47
Beskyttelseslinjer i det åbne land	s. 48
Fuglekolonier og fuglebeskyttelsesområder	s. 51
Oversigt over fredede områder	s. 53
Kulturhistorie	s. 58
Råstoffer	s. 62
Bidragende Departementer og Styrelser	s. 66
Litteraturliste	s. 67
Lovgivning	s. 68
Bilag	s. 71

Ansvar for den fysiske planlægning var et af de første områder, som Grønland hjemtog efter Hjemmestyrets indførelse. Hjemtagelsen af ansvaret for den fysiske planlægning bundede blandt andet i et stort ønske om selv at kunne sikre, at landets arealer blev taget i brug ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering på Grønlands egne betingelser.

Den fysiske landsplanlægnings vigtigste opgave er at tage stilling til, hvor i landet de forskellige samfundsfunktioner skal placeres under hensyn til deres indbyrdes samspil og en fornuftig geografisk fordeling. I dag foregår lokaliserings- og anlægsdispositioner for Selvstyrets samfundsvitale funktioner hovedsageligt i forbindelse med sektorplanlægningen. Der findes således ikke en automatisk kobling mellem den overordnede fysiske planlægning og sektormyndighedernes handlingsplaner og strategier. En styrket kobling mellem den fysiske planlægning, den økonomiske planlægning og sektorplanlægningen kan skabe et godt grundlag for en mere bæredygtig samfundsudvikling. Vi bør derfor stræbe efter at styrke denne kobling og for at skabe de bedst mulige betingelser for en langsigtet planlægning og udvikling.

En langsigtet planlægning bør have et tværdepartementalt perspektiv, hvor der er balance mellem udviklings- og bevaringstiltag. Den fysiske planlægning bør ligeledes mere aktivt anvendes som et værktøj for erhvervsudvikling, miljøstrategier, uddannelsesstrategier, transportstruktur med videre, for at skabe en langsigtet og holdbar udvikling samt for at bevare vores kultur- og naturarv. Med andre ord, så skal den langsigtede planlægning have helhedens interesser for øje.

Kommunerne har med kommunalreformens ikrafttrædelse fået et øget råderum i deres planlægning. Fra den 1. januar 2009 overtog kommunerne ansvaret for selv at godkende deres planstrategier og kommuneplaner, og kommunerne vil fra den 1. januar 2011 desuden overtage ansvaret for planlægning og arealanvendelse i det åbne land. Kommunerne er derfor en endnu vigtigere medspiller på planområdet, og der bliver derfor i endnu højere grad behov for en forbedret synliggørelse af sektorinteresserne og et øget samspil mellem Selvstyrets enheder og kommunerne.

Udarbejdelsen af denne første udgave af en oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen har netop til formål at få synliggjort Selvstyrets og Statens forskellige interesser som grundlag for en langsigtet planlægning i kommunerne. Formålet er desuden at skabe et planværktøj, som gør det lettere for kommunerne at navigere i de mange krav og bestemmelser, som kommunernes planlægning skal være i overensstemmelse med.

Jeg ønsker kommunerne god arbejdslyst med de nye spændende planopgaver.

Jens B. Frederiksen
Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur og Trafik

Indledning

Som et led i at styrke landsplanlægningen, er Landsplanafdelingen i gang med at udarbejde en oversigt over Selvstyrets forskellige sektorinteresser, som indeholder grundlæggende forudsætninger, målsætninger og krav til den kommunale planlægning. Oversigten er et nyt planværktøj, som kaldes ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen - 2010”.

Naalakkersuisut skal forestå en sammenfattende landsplanlægning, som skal koordineres med kommune- og sektorplanlægningen for at sikre de overordnede samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen på et bæredygtigt grundlag. En forudsætning for dette arbejde er synliggørelse af Selvstyrets og Statens sektorinteresser i forbindelse med arealanvendelse og anlægsarbejde i by- og bygdeområderne og i det åbne land.

Planværktøjet ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010”, udarbejdes netop med henblik på at sikre, at de forskellige sektorinteresser bliver synliggjort overfor kommunerne i deres planlægningsarbejde. Målsætningen er at kommunerne undgår indsigelser fra Selvstyret og Staten og derved undgår en unødvendigt langsommelig planproces.

Formålet med udarbejdelsen af ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen - 2010” er, at man gennem synliggørelsen af Selvstyrets forskellige sektorinteresser vil kunne:

- Fastlægge de overordnede rammer for planlægningen;
- Skabe gennemsigtighed i eksisterende sæt af regler og krav, der ligger til grund for planlægningen; og
- Sikre, at de nye kommuneplaner udarbejdes i overensstemmelse med Selvstyrets og Statens overordnede interesser og krav.

Desuden forventes det at ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen - 2010” vil kunne bidrage til at skabe en fælles planlægningsmæssig forståelsesramme og en bedre plandialog mellem kommunerne og Selvstyret.

På et mere overordnet niveau, ønskes det, at ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen - 2010” vil kunne bidrage til at opnå en mere helhedsorienteret og proaktiv landsplanlægning, som kan drage fordel af synergieffekter af samspil mellem de forskellige sektorplaner. Ydermere ønskes det at få synliggjort potentielle interessekonflikter, og derved udspil til politisk stillingtagen.

Processen for udarbejdelsen af Oversigt over Selvstyrets Interesser i Kommuneplanlægningen:

Indtil nu har arbejdet med udarbejdningen af den første udgave af ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010” hovedsageligt bestået i at indhente oplysninger og materiale, der skal indgå i oversigten. Landsplanafdelingen har gennem de sidste to år indhentet oplysninger og materiale fra Selvstyrets øvrige Departementer, hvor alle Departementer i Selvstyret af flere omgange blevet bedt om at oplyse og beskrive de forskellige målsætninger og krav, som deres forskellige ressortområder og lovgivning har til den kommunale planlægning. Alle enheder i Selvstyret har således haft mulighed for at sikre, at deres interesser i kommuneplanlægningen

indgår i oversigten. Denne proces har været mere tidskrævende end forventet, da det har vist sig vanskeligt at få indhentet de nødvendige oplysninger fra Selvstyrets forskellige Departementer og underliggende institutioner. Den første version af Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010, har derfor haft en svær fødsel og indeholder ikke en fuldstændig oversigt over Statens og Selvstyrets forudsætninger, målsætninger og krav til brug i kommuneplanlægningen. Forventningen er dog at - med denne første udgave af oversigten - vil der kunne skabes politisk bevågenhed og interesse for at få et samlet overblik og koordinering af Selvstyrets og Statens forskellige interesser. Med politisk opbakning, antages det, at indhentningen af oplysninger om krav til den kommunale planlægning med videre, vil forløbe lettere i tiden fremover. Denne første udgave af oversigten, som runddeles på Efterårssamlingen 2010, vil derfor i de kommende år blive opdateret årligt med mere udbyggede og omfattende versioner. ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010” har været i høring i perioden fra den 6. august til den 6. september 2010, hvor kommunerne fik forlænget frist frem til den 20. september. I høringsperioden indkom der høringssvar fra Naturafdelingen og Miljøafdelingen i Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø; Sundhedsdepartementet; Departementet for Finanser; Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug; Klima- og Energikontoret samt Bolig- og Ejendomsafdelingen i Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik; Farvandsvæsenet; Masanti A/S; KNI Polaroil; Kommune Kujalleq; Kommuneqarfik Sermersooq; Qeqqata Kommunia; Qaasuitsup Kommunia og KANUKOKA. Høringssvarene er indarbejdet i fornødent omfang.

En kort introduktion til kapitlerne:

- ***Kapitel 1 – Den nye kommuneplan***

Det første kapitel omhandler den nye planlægningsmæssige ramme som kommuneplanerne skal udarbejdes i forhold til, samt en beskrivelse af de forskellige tiltag, og planværktøjer, som er ved at blive udarbejdet til gøre planlægningen lettere og mere overskuelig.

- ***Kapitel 2 – De overordnede forudsætninger***

Det andet kapitel beskriver kort de overordnede forudsætninger, som kommunerne skal lægge til grund for deres kommuneplanlægning. Kapitlets omdrejningspunkt er det pågående arbejde med det åbne land og udarbejdelse af landsplandirektiv. Desuden understreges nødvendigheden af at foretage naturkonsekvensvurdering i forbindelse med større anlægsprojekter, samt betydningen af Selvstyrets økonomiske prioriteringer i forhold til realisering af planer og anlægsarbejde.

- ***Kapitel 3 – Selvstyrets mål og krav***

Det tredje kapitel beskriver emneopdelt Selvstyrets forskellige målsætninger og krav til den kommunale planlægning og som kommuneplanerne ikke må være i strid med. Alle nævnte mål og krav vil henholdsvis kunne findes i eksisterende strategi- og handlingsplaner med videre, samt eksisterende lovgivning.

Bagerst er en liste over lovgivning og planer, som er brugt i forbindelse med udarbejdelsen af Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen – 2010. Disse er så vidt muligt emneopdelt for at gøre det mere overskueligt at finde rundt i relevant lovgivning, samt Selvstyrets eksisterende planer med videre.

Kapitel 1 – Den nye kommuneplan

Den nye kommuneplan

Den 1. januar 2009 trådte strukturreformen i kraft, hvor 18 kommuner blev lagt sammen til fire nye kommuner. På baggrund af Strukturudvalgets anbefaling, blev der i forbindelse med strukturreformens ikrafttrædelse tilvejebragt en ny areal- og planlovgivning, som skal lægge til grund for planlægningen i kommunerne. Den nye areal- og planlovgivning har til formål at sikre:

- At Statens og Selvstyrets ønsker og synspunkter både på lokalt og centralt plan indgår i planlægningen; samt
- At den for borgeren bindende detailregulering foretages lokalt.

Lovgivningen fastlægger således rammerne for den kommunale kompetence til selv at tilvejebringe den fysiske planlægning for hele kommunens område, samtidigt med at befolkningens medindflydelse opretholdes som et væsentligt princip.

Fra 1. januar 2011 overgår arealkompetencen for det åbne land desuden til kommunerne. Årsagen hertil er dels målsætningen om at styrke det kommunale selvstyre, dels forståelsen af, at det åbne land i stigende grad bebygges i både erhvervmæssigt og rekreativt øjemed. Interaktionen mellem land og by i den enkelte kommune samt centraladministrationens begrænsede mulighed for at føre tilsyn i det åbne land gør det nærliggende at uddelegere arealkompetencen i takt med, at Naalakkersuisut i de landsplanmæssige hovedretningslinjer fastsætter Naalakkersuisuts overordnede interesser i form af rammebestemmelser for forskellige områder i det åbne land. Det åbne land omfatter området udenfor byerne og bygderne.

Tilsammen betyder dette helt nye forudsætninger og vilkår for den fysiske planlægning.

I forbindelse med overdragelsen af arealkompetencen pålægges der kommunerne en planpligt for det åbne land, og kommuneplanerne vil dermed fremover få en mere regional karakter. Kommuneplanerne skal redegøre for sammenhængen med sektorplanlægningen, og ud over de hidtidige kommuneplanemner skal Statens og Selvstyrets planlægning nu også fremgå af kommuneplanerne. Kommuneplanerne bliver dermed den bærende og samlende plan for Statens, Selvstyrets og kommunens interesser og arealanvendelse, hvor borgere og virksomheder kan orientere sig om mål og regler for arealanvendelsen i deres kommune.

Det er derfor en forudsætning, at den kommunale planlægning sker inden for rammerne af de overordnede interesser og hensyn, som stammer fra landspolitisk vedtagne beslutninger i form af lovgivning, handlingsplaner, sektorplaner, med videre. Dette stiller øgede krav til synliggørelse af Selvstyrets interesser i by- og bygdeområderne og i det åbne land, hvilket er en grundlæggende forudsætning for at den kommunale planlægning overhovedet kan ske indenfor disse rammer.

Formålet med udarbejdelsen af oversigten over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen er netop at synliggøre de rammer, som kommuneplanen skal udarbejdes i tråd med. Oversigten har til hensigt at gøre det let og overskueligt at finde rundt i de mange regler og krav, som kommunen skal tage hensyn til i sin planlægning. Oversigten indeholder derfor en emneopdelte beskrivelse af de krav og lovgivningsmæssige rammer, som knytter sig til Selvstyrets forskellige interesser, som kommunerne ifølge Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning skal overholde i deres

planlægning. Den indeholder desuden en oversigt over Statens og Selvstyrets vedtagne handlingsplaner, sektorplaner med videre, som kommuneplanerne skal spille sammen med.

Oversigten skal ses i sammenhæng med ”Kommuneplanlægning og planadministration – en vejledning”, som Landsplanafdelingen udsendte i begyndelsen af 2009 i forbindelse med vedtagelsen af en ny arealforordning og -bekendtgørelse. Hvor nærværende udgivelse indeholder en oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen, indeholder vejledningen en systematisk gennemgang af arealforordningen og -bekendtgørelsens krav til kommuneplanlægning. Arealforordningen og -bekendtgørelsen vil fra 1. januar 2011 erstattes af den nye Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse.

Landsplanlægning – baggrunden for denne publikation

Inatsisartutloven foreskriver en kontinuerlig landsomfattende planlægningsvirksomhed. Denne landsplanlægning har dels til formål at muliggøre en sammenfattende fysisk og økonomisk planlægning, dels at tilvejebringe det nødvendige planlægningsmæssige grundlag for en decentralisering af beføjelser i relation til den kommunale planlægningsvirksomhed.

Sideløbende med den fysiske planlægning finder der en planlægning sted for forskellige samfundsaktiviteter, en såkaldt sektorplanlægning. Det er i denne forbindelse en af landsplanlægningens opgaver at vurdere sektorplanlægningens konsekvenser i relation til en mulig arealanvendelse.

Det er ikke hensigten, at Naalakkersuisut skal udarbejde en samlet, styrende landsplanlægning svarende til G50 eller G60. Begrebet ”Landsplanlægning” benyttes derimod som en samlebetegnelse for anlægslove, klausulerede områder i henhold til anden lovgivning, eller tiltrådte internationale konventioner og aftaler. Som eksempel herpå kan nævnes klausulerede zoner omkring sprængstofmagasiner, vandindvindingsområder, hindringsfri flader i forbindelse med lufthavne og heliporte, natur- og kulturfredninger, RAMSAR-områder med videre. For at give kommunerne et samlet overblik over de ovenfor nævnte delelementer i landsplanlægningen skal Naalakkersuisut udarbejde en samlet oversigt over de forskellige Stats- og Selvstyresektorers interesser som nævnt ovenfor. Det er disse landsplanmæssige interesser, der er samlet i den nærværende publikation. Samtidigt skal interesserne, så vidt det er muligt at illustrere disse grafisk, lægges ind på en landsdækkende digital planportal i det geografiske informationssystem NunaGIS.

Det nye Plansystem

Den nye areal- og planlovgivning, som trådte i kraft 1. januar 2009, indebærer en række ændringer i den måde plansystemet er opbygget på. Plansystemet består af tre planniveauer og fungerer efter et rammestyringsprincip. Dette skal forstås således, at en arealtildeling ikke må stride imod kommuneplanens bestemmelser, der ikke må stride imod de landsplanmæssige interesser.

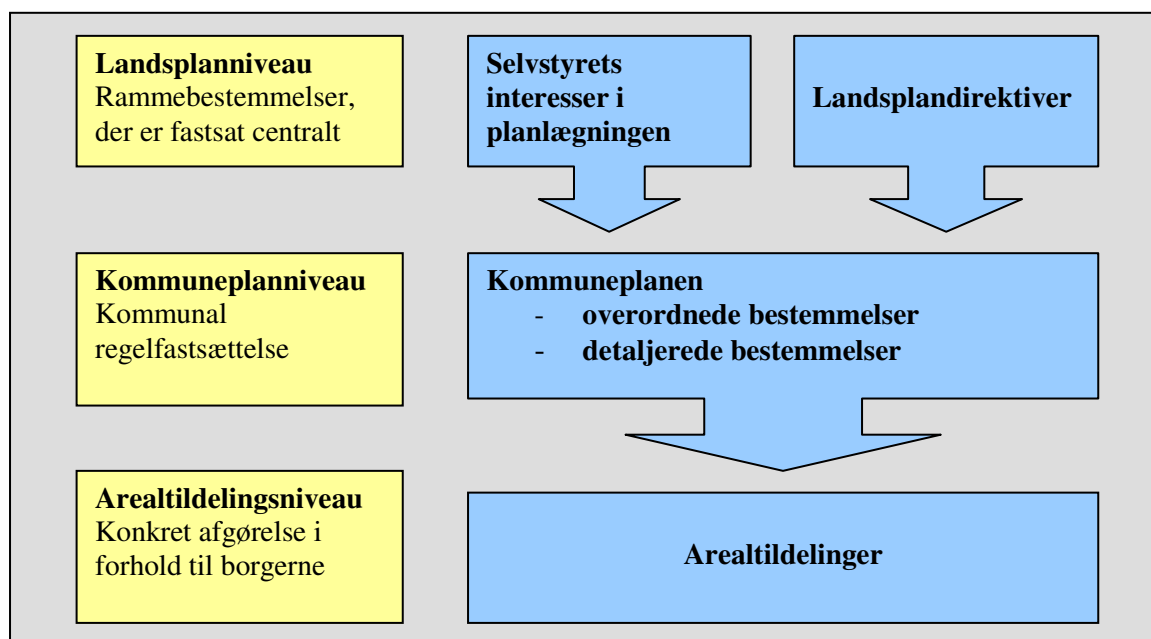
På **landsplanniveau** findes der en lang række lovgivninger, regelsæt, udbygningsplaner, internationale konventioner med videre, der enten udstikker rammebetingelser eller på anden vis

fastsætter nogle bestemmelser, der har indflydelse på den fysiske planlægning. ”Oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen” har til formål at samle og beskrive alle disse forskellige reguleringer med henblik på at skabe et samlet overblik. For at sikre eventuelle nationale interesser har Naalakkersuisut desuden mulighed for at tilvejebringe bindende landsplandirektiver. Det fremgår af kapitel 3 i Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning.

På **kommuneplansniveau** har kommunalbestyrelserne med ikrafttrædelsen af den nye planlovgivning fået overdraget kompetencen til selv at godkende kommuneplanen. De nye kommuneplaner skal indeholde både en række overordnede, og detaljerede bestemmelser for et delområde. Kommuneplanen kommer herved fremover til at indeholde en række overordnede bestemmelser, der svarer til de gamle kommuneplaners rammebestemmelser for de enkelte rammeområder. Kommuneplanen kommer desuden til at indeholde bestemmelser om bygningers og anlægs ydre fremtræden i de detaljerede bestemmelser for de enkelte delområder.

På baggrund af de landsplanmæssige interesser og kommuneplanens regulering har den arealforvaltende myndighed mulighed for at træffe konkrete afgørelser vedrørende tildeling af brugsretten til arealer.

Plansystemet kan illustreres på følgende måde:

Nye muligheder og nye opgaver

Med strukturreformen og de større kommuner er der skabt nye forudsætninger for den kommunale planlægning samtidig med, at der stilles en række ændrede krav til planlægningen. De nye kommuner har fået mulighed for at overtage en række opgaver, som tidligere blev varetaget af Selvstyret, og de større kommunale enheder kan udnyttes til at styrke administrationen og forbedre servicen overfor borgerne.

På planområdet har kommunerne fået overdraget plankompetencen til selv at vedtage kommuneplaner endeligt, samt bemyndigelsen til at varetage areal- og plankompetencen i det åbne land, som omfatter områderne udenfor byerne og bygderne. Overtagelsen af areal- og plankompetencen i det åbne land vil ske den 1. januar 2011.

Beslutningskompetence for kommunale planer

Ifølge arealforordningen fra 1986 havde kommunalbestyrelserne kompetencen til at godkende den detailregulerende områdeplanlægning (det vil sige lokal- og frilandsplaner), mens den overordnede kommuneplanlægning skulle godkendes af Landsstyret. Med den nye arealforordning fra 2008 decentraliseres beslutningskompetencen til at godkende hele den kommunale planlægning. Dette betyder, at det nu er kommunerne selv, som godkender kommuneplanerne.

Decentraliseringen af kompetencen til at godkende kommuneplaner må afbalanceres med muligheden for at sikre varetagelsen af landets overordnede, planmæssige interesser. Naalakkersuisut kan derfor gribe ind i sager om for eksempel lokalisering af projekter af national interesse. En sådan indskrænkning af den kommunale plankompetence kan ske ved, at Selvstyret i sin lovgivning fastlægger rammerne for den kommunale planlægning. Alternativt kan Naalakkersuisut pålægge den kommunale planmyndighed at tilvejebringe en plan med et nærmere angivet indhold eller overtage den kommunale plankompetence. Tilsidesættelsen af den kommunale plankompetence kan kun ske, for så vidt at dette er begrundet i de overordnede, samfundsmæssige hensyn.

Fusionering af planniveauer

Den tidligere opdeling mellem en overordnet kommuneplanlægning og en detaljeret områdeplanlægning på kommunalt niveau har i nogen grad vist sig at være overflødig og administrativ tung. Dette skyldes, at det i forbindelse med nyt byggeri oftest har været nødvendigt at tilvejebringe både et kommuneplantillæg og en lokalplan for det berørte område. Kommunerne har dermed for det meste været nødsaget til at tilvejebringe og sagsbehandle to separate planforslag, der essentielt havde det samme indhold og, som udelukkende adskilte sig fra hinanden med hensyn til detaljeringsniveauet.

Arealforordningen fra 2008 fusionerer kommune- og områdeplaner til ét planniveau, således at det fremover bliver muligt, at detailregulere direkte i kommuneplanens bestemmelser for et givent område. Planlovgivningen lægger således op til indførslen af et énstrengt plansystem. Den fremtidige kommunale planlægning vil dermed kun komme til at bestå af én plantype, nemlig kommuneplanen. Områdeplanernes hidtidige detailregulering vil fremover kunne fastsættes i bestemmelserne for det enkelte delområde, der er en del af kommuneplanens bestemmelsesdel.

Procedure for tilvejebringelse af planer

Hidtil har der været forskellige procedurer for tilvejebringelsen af henholdsvis lokalplaner, kommuneplaner, bygdeplaner og frilandsplaner. Dette har bundet i at beslutningskompetencen har været forskellig i forhold til planniveauet, samt at arealkompetencen for det åbne land og byerne og bygderne har hørt under henholdsvis Hjemmestyret og Kommunerne. Kommuneplaner, bygdeplaner og frilandsplaner skulle således godkendes af Landsstyret, mens dette ikke var påkrævet for de øvrige områdeplaner (lokalplaner). Den nye areal- og planlovgivning lægger op til, at beslutningskompetencen for alle kommunale planer uddelegeres til kommunen. Dette skaber således mulighed for at ensrette procedurerne og dermed gøre dem mere gennemskuelige for såvel borgerne som for de offentlige myndigheder.

At beslutningskompetencen til at godkende alle kommunale planer er blevet uddelegeret til kommunerne, er dog ikke ensbetydende med, at kommunerne har fået frit råderum i sin planlægning. Kommuneplanlægningen må fortsat ikke være i strid med landsplanlægningen, som på overordnet niveau bestemmer arealanvendelsen på landsplan og tillige indeholder en samordning af Selvstyrets sektorplanlægning samt hovedprincipper for den økonomiske planlægning.

Selvstyrets pligt til indsigtelse

Myndighedskompetencen for en række sektorlovgivninger, som har indflydelse på kommunernes råderum for planlægningen, er fortsat centralt styret. På disse sektorområder findes der en række krav og retningslinjer, der fungerer som rammer for den kommunale planlægning og som kommunerne skal overholde i deres planlægning. Indtil 2009 var det muligt for Landsstyret, at tilgodese disse landsplaninteresser i forbindelse med godkendelse af kommuneplanerne. Denne mulighed er imidlertid bortfaldet. For at sikre de nationale interesser, er Selvstyrets ressortansvarlige myndigheder derfor nu forpligtet til at fremkomme med hørings svar i de kommunale planforslags høringsperiode. Naalakkersuisut kan om nødvendigt nedlægge veto, såfremt en kommuneplan eller et forslag til ændring af en kommuneplan strider imod de særlige hensyn, der varetages af en statslig myndighed eller Selvstyremyndighed.

Behovet for samarbejde og dialog på tværs

Planperioden efter strukturreformens ikrafttrædelse, og frem til de nye kommuneplaner er vedtaget, byder på mange måder på nye udfordringer. Kommuneplanerne skal ikke blot dække flere by- og bygdeområder i kraft af kommunesammenlægningen, men også store arealer i det åbne land, som ikke har været underlagt en samlet planlægning tidligere.

Oversigten skal tjene som fælles arbejdsredskab for selvstyrets og kommunernes medarbejdere og er et vigtigt led i at få skabt en fælles forståelsesramme for den overordnede landsplanlægning og den kommunale planlægning. Dialog og samarbejde på tværs af de forskellige afdelinger i Selvstyrets departementer og styrelser danner derfor grundlag for, at Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen synliggøres, og de overordnede rammer for kommunernes råderum i planlægningen udstikkes.

Der er ligeledes behov for gensidig dialog mellem kommunerne og Selvstyret i forbindelse med planprocessen. Dialogen tilskyndes dels på de årlige plandage og kommunebesøg, men der er især behov for at få styrket dialogen gennem løbende kontakt, når der er behov for at få uddybet eller afklaret eventuelle tvivlsspørgsmål eller forhold relateret til forskellige planemner. Herved sikres i langt højere grad, at kommuneplanerne ikke strider imod landsplanlægningen. Det bliver derfor lettere at afklare eventuelle modstridende forhold tidligt i planprocessen. Det anbefales, at kommuner, der er i tvivl om, hvorvidt kommunens planlægning er i strid med Selvstyrets krav til kommuneplanlægningen - eller er i tvivl om det ”kommunale råderum” i forhold til kravets formulering – retter henvendelse til pågældende sektormyndighed på et så tidligt tidspunkt i planprocessen som muligt, for eksempel to år før planens fysiske igangsættelse. Dette vil muliggøre dialog om lokale løsningsmuligheder, der tager hensyn til lokale ønsker og overordnede interesser. Kommunerne vil derved kunne undgå indsigelse fra Selvstyret, med en langsommelig planproces til følge. I den forbindelse anbefales det ligeledes, at Selvstyrets fremadrettede sektorplanlægning udmeldes til kommunerne så tidligt som muligt i processen og helst inden projektaktiviteter søges optaget på finansloven, så kommunerne kan indarbejde dette i deres planlægning.

NunaGIS

NunaGIS (www.nunagis.gl) er Grønlands digitale kort- og geodata-portal. Med andre ord er det en slags digitalt atlas, der viser kort over Grønland på internettet. Man kan se et kort over hele Grønland eller et specialkort over Nordøstgrønland. Man kan også se meget nøjagtige kort og luftfotos over landets byer og bygder. Det er muligt at zoome ind og ud og vælge den detaljeringsgrad, man har behov for.

Sammen med kortene kan man se geografiske oplysninger såsom fuglekolonier og fuglebeskyttelsesområder, fredede områder, vandrede rensdyr nord for Nuuk, jagtdistrikter, bevaringsværdige bygninger, Grønlands territoriale grænser og meget andet. Der kommer løbende nye data på NunaGIS. I nær fremtid er det desuden ambitionen at gøre NunaGIS interaktiv, således at borgere og andre skal kunne indberette og få vist forskellige naturfænomener på NunaGIS. Mulighederne er mange, og NunaGIS udvikles og opdateres løbende. I takt med at de ansvarlige ressortmyndigheder indleverer data, er det hensigten at de forskellige planemner beskrevet i Oversigten, vil blive vist som temaer i NunaGIS.

Plansystem og digitale kommuneplaner

Fremover skal kommunerne indberette deres planforslag og vedtagne planer i et nyt fælles "plansystem", som Selvstyret stiller til rådighed på NunaGIS-portalen. Plansystemet gør det enkelt for kommunerne at registrere og offentliggøre planforslag samt endeligt vedtagne planer. Samtidig er det muligt for borgere, virksomheder og andre myndigheder på en nem måde at se planforslag og endeligt vedtagne planer. De offentligt bekendtgjorte kommuneplaner skal lægges på NunaGIS senest inden udgangen af 2012.

Kommuneplanerne kommer herved til at indgå som en vigtig del af den digitale forvaltning, som er et vigtigt led i Selvstyrets langsigtede strategi for at gøre hele den offentlige forvaltning mere tilgængelig for borgerne.

Plansystemet indeholder:

- Information om planerne (identifikation og egenskaber).
- Det gældende plandokument (pdf- format).
- Planernes areal (geografiske udstrækning) vist på kort.
- Søgemuligheder efter planer, der gælder for et område, et sted eller et indtegnet areal.
- Mulighed for at hente planer (downloade).

Kommunerne skal ifølge planloven indsende planer til plansystemet, mens Selvstyret skal drive og vedligeholde plansystemet, som skal indeholde gældende og fremtidige planer, jævnfør Inatsisartutlovens § 5, stk. 2 og § 25, stk. 3.

Selvstyret vedligeholder frem til 2011 endvidere de landsdækkende plantemaer i systemet. Selvstyret har desuden ansvaret for andre plantemaer, som vises i systemet, som for eksempel Selvstyrets interesser i det åbne land med videre. Når kommunerne i forbindelse med kommunalreformen i 2011 overtager planlægningen i det åbne land og kommuneplanerne udvides, vil der blive indarbejdet flere plantemaer i Plansystemet.

NIN – Grønlands arealforvaltningssystem

Grønlands Arealregister, Nunaminertanik Inniminnikkanik Nalunaarsuiffik (NIN) kom den 1. oktober 2009 online på NunaGIS. Det er således muligt at ansøge om arealtildelinger på NunaGIS, og sagsbehandlingen vil også foregå digitalt, hvilket bliver en stor lettelse af arbejdsgangen. Dog skal selve ansøgningen stadig udprintes og sendes til kommunen i underskrevet stand. En 100 % digital ansøgning bliver først mulig, når digital signatur lanceres i Grønland.

Et øjebliksbillede

Oversigten er et billede af Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen på offentliggørelsestidspunktet.

Der vil løbende komme nye politiske krav, som kommunerne skal være opmærksomme på i forbindelse med planlægningen. De kan følge af indgåelse af nye aftaler, vedtagelse af ny lovgivning, landsplandirektiver, cirkulærer og vejledninger, nye handlingsplaner med videre.

Det er herudover ikke muligt at forudse alle tænkelige situationer, som kan opstå fremover. Der kan derfor naturligvis ikke udelukkes, at der kan komme plansager, hvor en kommunes ønske er i strid med Selvstyrets overordnede interesser – selv om situationen ikke er omtalt i Oversigten. I sådanne tilfælde har den relevante myndighed under Staten eller Selvstyret også pligt til at gøre indsigelse.

Oversigten vil således ikke være udtømmende, især ikke denne første udgave, hvor der er mange krav og hensyn, som endnu ikke er beskrevet. Dette forhold understreger endnu engang behovet for samarbejde om at få synliggjort Selvstyrets forskellige interesser, samt behovet for dialog mellem myndighederne på et tidligt tidspunkt i planprocessen.

Kapitel 2 - Overordnede forudsætninger

Den nye areal- og planlovgivning, som trådte i kraft 1. januar 2009, indebærer en række ændringer i forudsætningerne for kommunernes planlægning. Hidtil har kommunerne kun skulle planlægge indenfor by- og bygdezonerne, hvorimod Naalakkersuisut havde areal- og plankompetencen i det åbne land. Kommunerne havde dog mulighed for at planlægge i velafgrænsede områder i det åbne land, ved udarbejdelse af frilandsplaner. Med ikrafttrædelsen af areal- og planlovgivningen overgår ansvaret for planlægningen samt kompetencen til at tildele arealer i det åbne land fra Naalakkersuisut til kommunerne. I forbindelse med overdragelsen af arealkompetencen pålægges der kommunerne en planpligt for det åbne land, hvilket betyder, at de nye kommuneplaner kommer til at omfatte hele kommunens areal inklusiv det åbne land. Den endelige overdragelse af areal- og plankompetencen sker den 1. januar 2011.

Det har hidtil været opfattelsen, at der har været rigeligt med plads i det åbne land. Derfor har behovet for en sammenfattende, fysisk planlægning ikke været oplevet som påtrængende. Når myndigheder, forsyningsvirksomheder eller private firmaer har ønsket at opføre et anlæg, eller når borgere har ønsket at opføre en fritids- eller jagthytte har det været vurderingen, at det i det enkelte tilfælde kunne lade sig gøre ved en konkret vurdering uden fysiske planer. I de seneste år er der i stigende grad kommet et pres på det åbne land og en del interesser og aktører gør sig i tiltagende grad gældende. Det større pres kommer ikke fra enkelte aktiviteter, men udgør den samlede effekt af mange forskellige aktiviteter og interesser. Presset er størst i områderne omkring byerne.

Det nye plansystem fungerer efter et rammestyringsprincip, som består af tre planniveauer. Som tidligere nævnt betyder dette, at en arealtildeling ikke må stride imod kommuneplanens bestemmelser, der ikke må stride imod de landsplanmæssige interesser. Da der ikke foreligger et samlet plangrundlag for de nye områder som kommuneplanerne skal omhandle, er det vanskeligt at få et overblik over eksisterende landsplanmæssige interesser, som kommuneplanerne ikke må være i strid med. For at sikre en så glidende overgang som muligt og for at synliggøre de landsplanmæssige interesser i det åbne land, er Landsplanafdelingen derfor i gang med et omfattende arbejde omkring det åbne land, som bliver en væsentlig forudsætning for de nye kommuneplaner. Dette arbejde indbefatter blandt andet udarbejdelsen af et landsplandirektiv for det åbne land.

Naalakkersuisut kan ifølge areal- og planforordningens § 8 vedtage nærmere bestemmelser for kommuneplanlægningen i form af landsplandirektiver til varetagelse af landsplanmæssige interesser, herunder Selvstyrets sektorinteresser. Et landsplandirektiv er Naalakkersuisuts planlægningsværktøj for fysisk planlægning. Med et landsplandirektiv gennemfører Naalakkersuisut en landsplanlægning, som lægger nogle overordnede rammer og retningslinjer for den kommunale planlægning og dets omfattede områders overordnede arealanvendelse. Således er et landsplandirektiv retligt bindende for kommunerne i den forstand, at kommunernes planlægning ikke må stride mod landsplandirektivet. Dertil er et landsplandirektiv retligt bindende overfor borgerne således, at intet areal må bebygges eller tages i anvendelse i strid med landsplandirektivets overordnede bestemmelser for arealanvendelse.

Landsplandirektiv for det åbne land

I forbindelse med udarbejdelse af retningslinjer for områdeinddeling af det åbne land, vil der blive udarbejdet et Landsplandirektiv for det åbne land. Dette landsplandirektiv kan sidestilles med en kommuneplans overordnede bestemmelser og har tilsvarende retsvirkning i forhold til kommunernes arealadministration og i forhold til borgerne. Landsplandirektivet inddeler det åbne land i delområder efter en ny bestemmelse herfor, som forventes indarbejdet i plan- og areallovgivningen. Inatsisartutloven for planlægning og arealanvendelse forventes vedtaget under efterårssamlingen 2010. Landsplandirektivet bliver dermed den første samlede konkrete planlægningsmæssige udmøntning af denne bestemmelse for det åbne land.

Dette landsplandirektiv har det specifikke formål at sikre en 'glidende' overgang i overdragelsen af plan- og arealmyndigheden i det åbne land fra Naalakkersuisut til kommunerne.

Landsplandirektivet for det åbne land skal danne forudsætningerne for en kommunal arealforvaltning i det åbne land og indarbejdes i de kommende kommuneplaner for de nye sammenlagte kommuner. Landsplandirektivet for det åbne land kommer til at udgøre det første planlægningsmæssige grundlag for arealadministrationen af det åbne land efter kommunernes overtagelse pr. 1. januar 2011 og fastlægger en overordnet hovedstruktur for hele det åbne land i alle kommuner.

Når landsplandirektivet er endeligt vedtaget skal kommunerne administrere efter det. Det betyder, at kommunerne i den videre planlægning kan udarbejde detaljerede bestemmelser i henhold til landsplandirektivets overordnede bestemmelser. Der kan i henhold til landsplandirektivet gives enkelte arealtildelinger til forhold af mindre væsentlig karakter. Dette betyder også, at kommunerne kan ændre på landsplandirektivets bestemmelser. I så fald skal den enkelte kommune tilvejebringe ny kommunal planlægning, hvis kommunen ønsker en anden planlægning for det åbne land end den landsplandirektivet foreskriver. Hittidig gældende frilandsplaner i det åbne land vil fortsat være gældende, og landsplandirektivet vil ikke ændre på denne planlægning.

Formålet med Landsplandirektivet

- Det er Selvstyrets målsætning, at udarbejde retningslinjer for kommunernes planlægning af det åbne land.
- Det åbne land skal inddeles i delområder i henhold ny lovmæssig bestemmelse herfor.
- Landsplandirektivet skal sikre, at Selvstyrets interesser i det åbne land varetages.
- I forbindelse med overdragelsen af det åbne land til kommunerne skal der foreligge en overordnet regulering i form af overordnede bestemmelser for arealanvendelsen i det åbne land.
- Landsplandirektivet skal sikre, at kommunerne efter overtagelsen af arealkompetencen og indførelsen af planpligten i det åbne land har overordnede bestemmelser for områderne i det åbne land, som skal suppleres med et fornødent omfang af detaljerede bestemmelser for, at kommunerne kan arealadministrere herefter.

Landsplanredegørelser

Ifølge § 7 i Areal- og planforordningen skal Naalakkersuisut afgive en årlig redegørelse om landsplanlægningen i Inatsisartut. Redegørelsen om landsplanlægningen kan indeholde samordnede retningslinjer for arealanvendelsen på landsplan og beskrive en række overordnede udviklingsmål eksempelvis vedrørende placeringen af produktionsanlæg og anden erhvervsvirksomhed, trafikale og teknisk forsyning, befolkningsforhold, byggeri, uddannelse, social- og sundhedsmæssig service samt miljøbeskyttelse og fredning.

Det er vigtigt, at disse retningslinjer stadig tilpasses ændrede forudsætninger og nye mål. Landsplanlægningen skal opfattes som en kontinuerlig proces, hvor den vigtigste opgave vil blive at tilvejebringe det nødvendige grundlag for de politiske beslutninger, der skal ligge til grund for den fysiske planlægning i kommunerne.

Det forventes, at den første landsplanredegørelse siden 2003 vil forelægges på efterårssamlingen 2010.

Politisk Økonomisk Beretning og Finansloven

En forudsætning for virkeliggørelsen af omfattende dele af den fysiske planlægning er, at de fornødne økonomiske ressourcer er til stede eller anses at kunne tilvejebringes. Det er derfor et nødvendigt hensyn, at dispositioner vedrørende arealanvendelsen træffes indenfor rammerne af en koordineret fysisk og økonomisk planlægning. **Areal- og planforordningens § 1, stk. 5.**

Naalakkersuisut udgiver årligt en Politisk Økonomisk Beretning, som belyser landets økonomiske situation og Naalakkersuisuts samfundsøkonomiske prioriteringer. Den politisk økonomiske beretning skildrer sammen med Finansloven væsentlige økonomiske forhold, fremtidige tiltag, såsom strategier og reformer, samt Selvstyrets anlægsinvesteringer i kommunerne, som kan få indflydelse på kommunernes råderum i forhold til planlægningen. Finansloven vil kunne findes på: www.nanoq.gl.

Af den politisk økonomiske beretning for 2010, fremgår blandt andet tre vigtige tiltag, der kan få indflydelse på kommunernes langsigtede fysiske planlægning. Det drejer sig om "Den regionale udviklingsstrategi", "Boligreformen" og "Transportområdet", som er beskrevet nedenfor.

Den Regionale Udviklingsstrategi

Naalakkersuisut har igangsat udarbejdelsen af "den regionale udviklingsstrategi", tidligere kaldet den regionale sektorstrategi, som begyndte lige efter koalitionsregeringens tiltrædelse. Den regionale udviklingsstrategi skal sikre udvikling af regionerne, baseret på deres unikke muligheder og de særlige problemstillinger regionerne står overfor. Naalakkersuisut har derfor valgt at opdele Grønland i seks regioner med forholdsvis sammenlignelige forhold. De seks regioner svarer til de

fire storkommuner, hvor Sermersooq og Qaasuitsup yderligere opdeles i henholdsvis øst-vest og nord-syd regioner.

Forud for den regionale udviklingsstrategi har Naalakkersuisut igangsat en større analyse af bygdernes økonomiske forhold og eksistensberettigelse, som skal danne grundlaget for den videre planlægning. Bygdeanalysen omfatter centrale faktorer, der er relevante i forhold til bygder og byer i yderdistrikter. Analysen spænder lige fra borgernes indkomster, beskæftigelse, overførselsindkomster, boligforhold, til deres alder, indbetaling af skat og uddannelse. Den brede vifte af emneområder skulle gerne give Naalakkersuisut et indblik i, hvordan vi bedst kan udvikle bygderne og byer i yderdistrikterne, så dels et stort flertal af de implicerede borgere føler det som en forbedring af deres levestandard, og dels at det er med til at forbedre vores fælles økonomi, samfundsøkonomien. Bygdeanalysen vil indgå i det videre arbejde med at fastlægge en strategi for bygder og byer i yderdistrikter og vil være et input til udarbejdelsen af den regionale udviklingsstrategi.

Boligreform

Med udgangspunkt i koalitionsaftalen, skal der bygges udlejningsboliger og ejerboliger i de byer hvor bolig manglen er størst. Målsætningen er at der skal være afbalanceret boligforsyning, således at nybyggeri vil omfatte både offentlige udlejningsboliger og andels- eller ejerboliger.

For at afdække behovet for yderligt nybyggeri er der igangsat en boliganalyse, som omfatter byerne: Nuuk, Sisimiut, Ilulissat og Qaqortoq. Analysen bliver det første led i udarbejdelsen af en boligreform, gældende fra 2010-2020. Det forventes, at der i løbet af den næste 10-årige periode vil planlægges og igangsættes op mod 3.000 nye boliger.

Transportområdet

Med henblik på tilvejebringelse af en langsigtet trafikpolitik og trafikstruktur nedsatte Naalakkersuisut i november 2009 en transportkommission. Transportkommissionen har til opgave, med baggrund i Selvstyrets langsigtede mål om en selv bærende økonomi, at udarbejde en vision for transportområdet i Grønland og udarbejde scenarier for, hvorledes denne vision realiseres. Transportkommissionen forventes at afgive dets betænkning til januar 2011.

Overordnet skal transportkommissionen belyse følgende hovedområder:

- Analysere systemsammenhænge omfattende identifikation af hvem bestemmer hvad, hvem træffer hvilke beslutninger og hvem fordeler hvilke offentlige midler,
- Analysere de centrale udfordringer og udviklingsmuligheder,
- Kortlægge og vurdere instrumenter, strategiske valg og prioriteringsmuligheder,
- Identificere eksterne finansieringskilder og finansieringsmodeller,
- Analysere og vurdere transportområdets organisering og konkrete indretning,
- Fremkomme med forslag til vision og afgive anbefalinger.

Naturkonsekvensvurdering

Naturbeskyttelsesloven har fastsat et krav om, at større projekters virkning på naturen skal vurderes, før de sættes i gang. Bestemmelserne gælder kun det åbne land, som er områderne udenfor byerne og bygderne, og omfatter ikke råstofaktiviteter, som reguleres af råstoflovens bestemmelser herom.

Naturbeskyttelsesloven § 41 og § 42.

Hvis der for eksempel anlægges en vej, bygges en lufthavn, et vandkraftværk eller en fabrik, ændrer det landskabet og påvirker naturen og dyrelivet i området. I Naturbeskyttelseslovens § 41 fastsættes det derfor, at virkningen på naturen af større anlægsarbejder i det åbne land skal analyseres og vurderes, før de går i gang. En naturkonsekvensvurdering skal kun foretages af de helt store bygge- og anlægsprojekter. Vurderingen skal udarbejdes og betales af den, der vil iværksætte projektet, før der gives tilladelse til byggeriet eller anlægsaktiviteten.

Formålet med kravet om naturkonsekvensvurderinger er, at give Naalakkersuisut, de berørte kommuner, organisationer og lokalbefolkningen mulighed for at overskue og diskutere konsekvenserne for landskabet og naturen, før et større projekt tillades. Samtidig giver det Naalakkersuisut mulighed for, hvis projektet gennemføres at stille konkrete vilkår til projektet.

En kommune kan blive påvirket af disse regler på flere måder – enten som byggeherre, hvor kommunen selv skal udarbejde en naturkonsekvensvurdering, eller hvor kommunen har interesse i, at der bliver udarbejdet en konsekvensvurdering, fordi bygge- eller anlægsaktiviteten skal foregå i kommunen.

Miljøafdelingen er i gang med at udarbejde en egentlig VVM-bekendtgørelse, som forventes klar i 2010. VVM-bekendtgørelsen vil fastsætte nærmere regler om naturkonsekvensvurderinger og vurdering af virkningen på miljøet.

Kapitel 3 – Selvstyrets målsætninger og krav

I oversigtens kapitel 3 er Selvstyrets målsætninger og krav til planlægningen kort beskrevet for forskellige planemner. Alle nævnte målsætninger og krav vil henholdsvis kunne findes i eksisterende lovgivning samt i eksisterende strategi- og handlingsplaner med videre, udarbejdet af Selvstyrets forskellige ressortansvarlige sektormyndigheder.

De forskellige emner er beskrevet enkeltvis for at det skal være nemt at bruge Oversigten over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen som et opslagsværk. Dette betyder, at der vil være gentagelser mellem afsnittene i de tilfælde, hvor det samme hensyn skal varetages under flere forskellige planemner.

Opfordring til dialog

Det anbefales at en kommune, der er i tvivl om, hvorvidt kommunens planlægning er i strid med Selvstyrets krav til kommuneplanlægningen, retter henvendelse til Landsplanafdelingen eller pågældende sektormyndighed, på et så tidligt tidspunkt i planprocessen som muligt. Dette vil kunne afklare tvivlsspørgsmål, samt muliggøre en dialog om lokale løsningsmuligheder og interesser. Målet er at undgå indsigelse fra Selvstyret og derved undgå en u hensigtsmæssig lang planproces. Samtidig anbefales det, at kommunerne får en orienterende underretning fra sektormyndighederne, i tilfælde, hvor der er igangsat stedbaserede analyse- og forundersøgelsesarbejde og lignende. Dette skal ses i forhold til kommunernes fremtidige rolle som plan- og arealmyndighed i det åbne land.

Bygningsreglementet

Kommunerne skal i deres kommuneplaner, fastlægge overordnede og detaljerede bestemmelser for bebyggelsen i de enkelte delområder. For at sikre tilstrækkelig tilgang til bygninger har Naalakkersuisut fastsat krav til blandt andet tæthed og afstande mellem bebyggelsen, samt placering i forhold til vejanlæg og lignende. De detaljerede tekniske og bygningsregulerende bestemmelser er fastsat i Bygningsreglement 2006 (BR 06).

Selvstyrets målsætninger

Selvstyrets målsætninger for planlægning og indretning af bebyggelse og det omgivende fysiske miljø er blandt andet at det skal bidrage til at sikre tilgængelighed for alle i og ved bebyggelse. Derudover skal planlægningen af bebyggelsens placering befordre tilfredsstillende brandsikkerhed, ved at følge særlige afstandskrav, der mindsker risiko for brandspredning og som sikrer gode vilkår for hurtig brandslukning.

Krav til den kommunale planlægning

- Kommuneplanerne skal fastlægge overordnede bestemmelser for bebyggelse for det enkelte delområde med hensyn til bebyggelsens art, placering og omfang, herunder blandt andet regulering af bebyggelsens tæthed og afstandsforhold. Inatsisartutlov om planlægning og arealforvaltning § 14, stk. 2, nr. 3; § 14, stk. 3; § 17, stk. 2, nr. 1; § 20, stk. 1, nr. 3 og § 21, stk. 1, nr. 1.
- Adgangs- og tilkørselsarealer skal være udformet, så bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis funktionsevne er nedsat. BR 06 2.6.3, stk. 2.
- Bygninger skal udføres og indrettes, så der opnås tilfredsstillende tryghed mod brand og mod brandspredning til andre, omkringliggende bygninger. BR 06 kapitel 6.1, stk. 1.
- Bygninger må højst ligge 300 meter fra brandventil. BR 06 kapitel 6.6.2, stk. 1.
- Brandslukningsmateriel skal kunne føres frem til højst 40 meter fra dørene i en bygning. BR 06 kapitel 6.6.2, stk. 2.

Uddybende bemærkninger

Detaljerede tekniske og bygningsregulerende bestemmelser er fastsat i Bygningsreglement 2006 (BR 06). Uden at komme nærmere ind på reglementets enkelte bestemmelser, så skal opmærksomheden henledes på følgende krav til den kommunale planlægning, arealforvaltning og byggesagsbehandling:

Afstandsforhold

Ifølge bekendtgørelsen om bygningsmyndigheden skal bygninger være fritliggende. Som fritliggende bygninger betragtes bygninger med en indbyrdes afstand, der mindst er summen af de enkelte bygningers grænseafstande efter bygningsreglementet.

Anvendelse af grænseafstandene i bygningsreglementet forudsætter, at de enkelte bygninger overholder bygningsreglementets bestemmelser om brandforhold. Grænseafstanden er afhængig af arten af den enkelte bygning, dens udvendige overflader og tagbeklædning. Formålet er at forhindre brandspredning mellem bygninger, ved at der etableres en passende indbyrdes afstand mellem bygninger.

Hvis en bygning opføres nærmere en nabobygning, end summen af de enkelte bygningers grænseafstande, vil det normalt være nødvendigt, at den udføres med en brandvæg mod nabobygning. Opmærksomheden henledes på bestemmelserne om dispensation i § 5 i bekendtgørelsen om bygningsmyndigheden.

Rednings- og brandslukningsforhold

Brandslukningsmateriel skal kunne føres frem til højst 40 meter fra dørene i en bygning. Ved bygninger med 4 etager og derover kan der være krav om udlægning af brandredningsarealer, så brandvæsenets kørbare stige kan føres frem til bygningens redningsåbninger. Bygningerne må endvidere højst ligge 300 meter fra en brandventil eller, hvor dette ikke er muligt, fra en anden af kommunen godkendt brandvandsforsyning. **BR 06, kap. 6.6.2.**

Vejbyggelinjer

Med mindre der i den kommunale planlægning er fastlagt andet, så skal bygningers afstand til midte af vej være på mindst 7,5 meter. Ved korte stikveje, veje af privat karakter og stier kan kommunalbestyrelsen nedsætte afstanden til 3 meter. **BR 06, kap. 2.3.**

Adgangs- og tilkørselsarealer

Adgangs- og tilkørselsarealer skal være udformet således, at bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis funktionsevne er nedsat. **BR 06, kap. 2.6.3.**

Beregning af bebyggelsens omfang

For bestemmelse af en bebyggelses etageareal samt dens højde- og afstandsforhold gælder reglerne i **BR 06, kap. 3.**

I henhold til Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 13 af 18. august 2006 om bygningsmyndigheden varetages bygningsmyndigheden af Naalakkersuisut. I lokalsamfundet varetages bygningsmyndigheden af kommunalbestyrelserne under ansvar overfor Naalakkersuisut.

Kommunerne påser i sagsbehandlingen, at bestemmelserne i bygningsreglementet overholdes. Dispensation meddeles af kommunalbestyrelsen. Naalakkersuisut kan fastsætte bestemmelser om kommunalbestyrelsens udøvelse af dispensationsmyndigheden. **Inatsisartutlov nr. 13 af 26. maj 2010 om byggeri.**

Ansvarlig myndighed: Bygningsmyndigheden, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik.

Sprængstofmagasiner og sikkerhedsafstande

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 16. juli 2007 om eksplosive stoffer fastsætter en række bestemmelser om blandt andet opbevaring af spræng- og tændmidler i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder i Grønland. Kommunerne skal i den detaljerede planlægning af delområder, samt i de overordnede bestemmelser for arealanvendelse og bebyggelse, tage hensyn til placering af sprængstofmagasiner og tilhørende sikkerhedsafstande. De klausulerede zoner fastlægges af overordnede myndigheder af sikkerhedsmæssige hensyn.

For at kunne søge om tilladelse til placering af et sprængstofmagasin, skal der forudgående være givet en arealtildeling for selve sprængstofmagasinet og tilhørende sikkerhedsafstand. Arealer inden for sikkerhedsafstanden må ikke bebygges eller anvendes til andre formål.

Selvstyrets målsætninger

- Det skal sikres at sprængstofmagasiner overholder bestemmelserne fastsat i bekendtgørelsen om eksplosive stoffer, herunder udlægning af sikkerhedsafstande omkring sprængstofmagasinerne.

Krav til den kommunale planlægning

- Kommuneplanerne skal indeholde beskyttelseszoner omkring anlæg, ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, eller for at sikre selve anlægget (klausulerede zoner) i kommuneplanens delområder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 5 og § 19, stk. 1, nr. 6.
- Kommuneplanerne skal fastlægge overordnede bestemmelser for arealanvendelse og bebyggelse med hensyn til sikkerhedsafstande omkring sprængstofmagasiner for det enkelte delområde. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.

Uddybende bemærkninger

Sikkerhedsafstande og klausulerede zoner omkring et sprængstofmagasin angiver den tilladte minimumsafstand til bebyggelse, oplag af olie og andre fossile brændstoffer samt veje, og beregnes ud fra den totale mængde eksplosive stoffer, som tillades opbevaret i sprængstofmagasinet. I tabel 1 nedenfor er angivet retningslinjer for beregning af sikkerhedsafstande. Definitioner og almindelige bestemmelser er beskrevet i [sprængstofbekendtgørelsens § 3, nr. 1-5](#).

Enhver ændring af et allerede godkendt sprængstofmagasin, herunder ændring i sprængstofmagasinets form, indretning, placering eller hegn, kræver forudgående tilladelse fra medlemmet af Naalakkersuisut for eksplosive stoffer.

Tabel 1: Sikkerhedsafstande

Samlet mængde eksplosive stoffer (kilo)	0-700	701-1.000	1.001-2.000	2.001-5.000	5.001-10.000	10.001 - ∞
På åbent terræn.						
Afstand til bebyggelser, oplag af olie og andre fossile brændstoffer med videre (meter).	400	445	560	760	960	$D = 44,4 * \sqrt[3]{Q}$ Q = ladning i kilo D = afstand i meter
Afstand til vej, som ikke fører til sprængstofmagasinet (meter).	70	80	105	140	175	$D = 14,8 * \sqrt[3]{Q}$ Q = ladning i kilo D = afstand i meter

Sprængstofbekendtgørelsens bilag 3.

Særligt for sprængstofmagasin på åbent terræn

Ved placeringen af et sprængstofmagasin på åbent terræn skal de i tabel 1 nævnte sikkerhedsafstandene overholdes. Er flere sprængstofmagasiner placeret inden for samme indhegning, skal den samlede mængde eksplosive stoffer og genstande inden for indhegningen medregnes når sikkerhedsafstanden udregnes. [Sprængstofbekendtgørelsens § 34, stk. 1-7.](#)

Sprængstofmagasinet må dog ikke placeres nærmere end 400 meter fra midten af rulle-, fly- og startbaner eller nærmere end 1.500 meter i længderetningen af disse. [Sprængstofbekendtgørelsens § 35.](#)

I tilfælde hvor sprængstofmagasinet er fuldt dækket af faste fjeldpartier eller af en af medlemmet af Naalakkersuisut for eksplosive stoffer godkendt tilsvarende sikker konstruktion, må sikkerhedsafstanden til bebyggelser med videre og veje halveres i de retninger, hvor der opnås fuld dækning. [Sprængstofbekendtgørelsens bilag 3.](#)

Særligt for sprængstofmagasin i tunneller under drivning

Ved større anlægsarbejder kan der etableres midlertidige sprængstofmagasin i tunneller. For sprængstofmagasiner placeret i tunneller under drivning gælder følgende særlige sikkerhedsafstande:

- Over sprængstofmagasinet skal der være minimum 35 meter fast klippe.
- Fra sprængstofmagasinets yderkant skal der være mindst 35 meter til tunnelens udgang. Sprængstofmagasinets åbning må ikke vende ud mod tunnelens udgang.
- Sprængstofmagasinet skal placeres minimum 300 meter fra bebyggelse, oplag af olie, andre brændbare genstande og stoffer samt til et andet sprængstofmagasin uden for tunnelen.
- Sprængstofmagasinet skal placeres således, at detonationschokket ikke slår direkte ud mod transportvejen. [Sprængstofbekendtgørelsens § 36, stk. 2-5.](#)

Flere godkendte sprængstofmagasiner kan etableres i samme tunnel, dog med en sikkerhedsafstand på minimum 180 meter mellem hvert sprængstofmagasin. [Sprængstofbekendtgørelsens § 41.](#)

Særligt for fåreholderes etablering af sprængstofmagasin

Fåreholdere må etablere et mindre sprængstofmagasin til maksimum 50 kg. Opbevaringen af eksplosive stoffer skal dog altid ske minimum 5 kilometer fra by- og bygdezone og minimum 400

meter fra nærmeste bebyggelse. [Sprængstofbekendtgørelsens § 44, stk. 3.](#)

Enhver ændring af et allerede godkendt sprængstofmagasin, herunder ændring i sprængstofmagasinets form, indretning, placering eller hegn, kræver forudgående tilladelse fra medlemmet af Naalakkersuisut for eksplosive stoffer.

Opbevaring af fyrværkeri til underholdningsbrug

I delområder, der er udlagt til erhvervs- og havneformål (B), friholdte områder og større rekreative anlæg (D) samt områder til særlige tekniske og infrastrukturelle anlæg (E) må der opbevares fyrværkeri i bygninger eller containere, såfremt følgende krav overholdes:

1. der skal være minimum 10 meter mellem opbevaringsenhederne, det vil sige mellem bygninger / containere,
2. der skal være minimum 15 meter til brandfarligt oplag i det fri, og
3. der skal være minimum 40 meter til bygninger, der anvendes til beboelse.

Ved opstilling af flere containere skal disse placeres parallelt med døråbningerne i samme retning. Containere må ikke ligge i forlængelse af hinanden.

Opbevaring af fyrværkeri i containere i B-, D- og E-områder sker efter forudgående godkendelse fra kommunalbestyrelsen. Ved opbevaring af fyrværkeri i et delområde A eller C se fyrværkeribekendtgørelsen for nærmere bestemmelser. [Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 19 af 9. december 2004 om opbevaring af fyrværkeri, §§ 5, 8 og 9.](#)

Ansvarlig myndighed: [Afdelingen for Boliger og Ejendomme, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik.](#)

Indsigtzoner og hindringsfrie planer omkring landingsbaner, heliporte og helistops

Placeringen af lufthavne har særlig stor betydning for bosætningsmønstret og den samfundsmæssige udvikling i Grønland. Lufthavnene indgår som et strategisk element i kommuneplanlægningen og der skal i den sammenhæng tages hensyn til støj og sikkerhedsafstande i forhold til bebyggelsen i de beboede områder og i forhold til indsigtzoner og de hindringsfrie planer omkring landingsbaner. Generelt ønskes lufthavne placeret forholdsvis tæt på og i rimelig køreafstand fra bymæssige bebyggelser. Omkring byerne er der imidlertid ofte et meget kuperet fjeldterræn, som medfører at placeringen af bynære lufthavne bliver et kompromis mellem afstanden til byen, beflyvningsmæssige hensyn og anlægsomkostningerne.

Selvstyrets målsætninger

Naalakkersuisut har besluttet at nedsætte en Transportkommission i december 2009, som skal komme med anbefalinger om visioner, målsætninger og indsatsområder for infrastrukturen og transportsystemet i 2030. Transportkommissionens målsætninger er:

- at få skabt en langsigtet **trafikpolitik** og **–struktur**, der kan tilgodese så mange borgere som muligt under hensyntagen til udgifterne for Landskassen,
- at udfærdige en langsigtet plan for etablering af havne og lufthavne med dertilhørende faciliteter. Planen skal have sit udgangspunkt i økonomiske og strukturelle overvejelser på baggrund af alt foreliggende materiale,
- at sikre driftssikker transport med rimelig regularitet under hensyn til de klimatiske forhold,
- at optimere udnyttelsen af eksisterende infrastruktur,
- at skabe en fremtidssikker infrastruktur og tilhørende drift heraf, som understøtter vækst og skaber sammenhæng mellem krav fra borgere og virksomheder under hensyntagen til klima og miljø, og
- en trafikstruktur der er i balance med klimamålsætninger.

Transportkommissionen forventes at afgive dets betænkning til januar 2011

Krav til den kommunale planlægning

- I forbindelse med kommuneplanens delområder, skal der fastlægges beskyttelseszoner omkring anlæg, ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, eller for at sikre selve anlægget (klausulerede zoner). Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 5 og § 19, stk. 1, nr. 1.
- Kommuneplanens bestemmelsesdel skal for det enkelte delområde fastlægge sikkerhedszoner omkring flyvepladser. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.
- Kommuneplanens bestemmelsesdel skal for det enkelte delområde fastlægge bestemmelser for det enkelte delområde med hensyn til delområdets trafikbetjening. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 7.

Statens Lufthavsvæsen (SLV) er myndighed for den civile luftfart i Grønland. Det betyder, at det er SLV, der fastsætter bestemmelser for udøvelsen af luftfart og fører tilsyn med at de bliver overholdt. Luftfartslovgivningen bygger i vidt omfang på standarder, som er vedtaget indenfor de internationale luftfartsorganisationer.

Fundamentet for luftfartslovgivningen er Lov om Luftfart, som danner rammerne for reguleringen af civil luftfart. Loven bemyndiger blandt andet Transportministeren til at fastsætte nærmere bestemmelser for den civile luftfart. Denne bemyndigelse er videregivet til SLV jævnfør [Bekendtgørelse om henlæggelse af opgaver til Statens Luftfartsvæsen](#).

Lov om Luftfart og delegeringsbekendtgørelsen udgør tilsammen SLVs hjemmel for regulering af luftfarten.

Bestemmelser for Civil Luftfart (BL)

SLV udsteder dels "Bestemmelser for Civil Luftfart (BL)" og dels bekendtgørelser. Bestemmelserne er opdelt i 11 serier, som tilsammen dækker de forskellige flyvesikkerhedsmæssige aspekter ved det samlede lufttransportsystem. Af særlig interesse er BL 3-1 "Bestemmelser om etablering af offentlige VMC-flyvepladser", der danner grundlag for fastsættelsen af hindringsfri flader i forbindelse med flyvepladser og BL 11-40 "Bestemmelser om flyvepladsreglement for flyvepladser drevet af Grønlands Lufthavsvæsen", der bl.a. fastlægger flyvepladsens område.

Indsigtszoner

På trods af ihærdige forsøg er det ikke lykkedes at få tilvejebragt en oversigt over de gældende indsigtszoner for landingsbaner i Grønland. Ansvarlig myndighed er SLV.

For indhentning af information omkring hindringsfrie planer og indsigtszoner omkring landingsbaner, heliporte og helistops, skal SLV kontaktes for at vurdere den enkelte sag.

Afgrænsning af flyvepladsernes område

Kortbilag der viser afgrænsningen flyvepladsens område kan findes på:
<http://www.slv.dk/Dokumenter/dsweb/View/Collection-886>

Oversigt over flyvepladser og tilhørende AIP info kan desuden findes på: <http://www.glv.gl/>

Ansvarlig myndighed: Statens Lufthavsvæsen (SLV).

Havne

Havneanlæggene indtager en central position i samfundet, hvor praktisk taget al godsforsyning til byer og bygder sker ad søvejen, ligesom fiskeriet og passagertrafikken betjenes af havnene. Etablering og udbygning af havneområder og tilhørende anlæg har stor indflydelse på kommunernes planlægning, da en udvidet havnekapacitet vil have indflydelse på en række byplanmæssige forhold, såsom blandt andet trafikbetjeningsforhold, tekniske forsyningsforhold og erhvervsudviklingen i kommunen.

Selvstyrets målsætninger

Naalakkersuisut har besluttet at nedsætte en Transportkommission i december 2009, som skal komme med anbefalinger om visioner, målsætninger og indsatsområder for infrastrukturen og transportsystemet i 2030. Transportkommissionens målsætninger er:

- at få skabt en langsigtet **trafikpolitik** og **–struktur**, der kan tilgodese så mange borgere som muligt under hensyntagen til udgifterne for Landskassen,
- at udfærdige en langsigtet plan for etablering af havne og lufthavne med dertilhørende faciliteter. Planen skal have sit udgangspunkt i økonomiske og strukturelle overvejelser på baggrund af alt foreliggende materiale,
- at sikre driftssikker transport med rimelig regularitet under hensyn til de klimatiske forhold,
- at optimere udnyttelsen af eksisterende infrastruktur,
- at skabe en fremtidssikker infrastruktur og tilhørende drift heraf, som understøtter vækst og skaber sammenhæng mellem krav fra borgere og virksomheder under hensyntagen til klima og miljø, og
- en trafikstruktur der er i balance med klimamålsætninger.

Transportkommissionen forventes at afgive dets betænkning til januar 2011

Krav til den kommunale planlægning

- I forbindelse med kommuneplanens hovedstrukturer for kommunens enkelte byer, bygder og interesseområder, fastlægges placering og afgrænsning af havneområder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 2.
- Kommuneplanens bestemmelsesdel skal for det enkelte delområde fastlægge bestemmelser for det enkelte delområde med hensyn til delområdets trafikbetjening. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 7.

Uddybende bemærkninger

Bestemmelser om anlæg, vedligeholdelse og drift af haveanlæg er fastsat i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 1 af 4. januar 2000 om havnereglement. Herefter er det havnemyndigheden, der er den ansvarlige myndighed indenfor "havneområdet".

Der eksisterer på nuværende tidspunkt ikke nogen entydig geografisk afgrænsning af havnemyndighedens ansvarsområde. De havne, som er under havnemyndighedens ansvar kan ses på hjemmesiden: www.havne.gl. Råstofhavne og havne som Grønland ikke har hjemtaget ansvaret for, som for eksempel i Pitufik er ikke en del af havnemyndighedens ansvarsområde.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at havnemyndighedens geografiske udstrækning fortolkes således, at denne omfatter det område, der ligger indenfor projektgrænsen for havnen om anlæg. Havnemyndigheden er således med sikkerhed ansvarlig for arealer i umiddelbar nærhed af en kajkonstruktion, herunder det bagareal, som er nødvendigt for at kunne forankre havne- og kajkonstruktionen. Dette er begrundet i at en efterfølgende vedligeholdelse af de nedgravede ankre skal være mulig.

Ligeledes er vandområder i tilknytning til anlægget, indsejlingsbåker og andre søafmærkninger omfattet af havnemyndighedens ansvarsområde. Så havnemyndigheden er myndighed i projektets udstrækning med bagareal, såfremt dette er fastlagt i projekt materialet og beskrevet i bevillingsansøgningen.

Arbejds- og tilkørselsarealer fra anden bebyggelse, og frem til kajafgrænsningen er ikke omfattet af havnemyndighedens ansvar.

Oplysninger om havne i Grønland kan findes på: www.havne.gl

Ansvarlig myndighed: Havnemyndigheden. Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik.

Klausulerede zoner omkring Teleanlæg

Telekommunikation spiller en stor rolle for samfundsudviklingen og der tages i planlægningen af alle boligområder i byer og bygder højde for fremføring af telekommunikation, således at alle husstande og virksomheder i dag uden videre kan få et telefonabonnement, internetforbindelse med videre. Ligeledes tages der i planlægningen højde for klausulerede zoner omkring teleanlæggene for at beskytte anlæggene og for at hindre, at der ikke blokeres for signalerne.

Teleinfrastrukturen består af nationale og lokale transmissionsnet, hvis rygrad er den radiokæde, der forbinder vestkystens byer fra Uummannaq i nord til Nanortalik i syd. Derudover forsynes hovedparten af bygderne gennem mindre 'bygderadiokæder' bestående af repeaterer. Disse etableres enten fra en by eller fra en site på radiokæden. Endelig er der en række bygder, der, i lighed med byerne på østkysten, forsynes via jordstation.

Ansvar for anlæg og drift af telekommunikation er givet som en koncession til TELE Greenland A/S fra Naalakkersuisut. TELE Greenland's hovedopgaver er at servicere, anlægge, investere og udvikle telekommunikationssystemer i Grønland og er ansvarlig for udbygningen og driften af hele telenettet i Grønland. Udover det, har virksomheden ansvar for samtlige teletjenester, der tilbydes i Grønland, såsom telefoni, internet, mobiltelefoni med mere.

Selvstyrets målsætninger

- At der skal være lige adgang til teletjenester om man bor i en bygd eller i en by.
- At opnå øget adgang til Internet og bedre udnyttelse af informationsteknologiens fordele.

Krav til den kommunale planlægning

- I forbindelse med kommuneplanens delområder, skal der fastlægges beskyttelseszoner omkring anlæg, ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, eller for at sikre selve anlægget (klausulerede zoner). Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 5 og § 19, stk. 1.
- Kommuneplanens bestemmelsesdel skal for det enkelte delområde fastlægge sikkerhedszoner omkring teleanlæg. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.

Uddybende bemærkninger

Der skal for hvert enkelt anlæg, såsom telemaster, radiokæder med mere, laves en konkret vurdering og beregning af den klausulerede zone rundt om anlægget. Dette skyldes blandt andet at man skal tage højde for, hvilken slags anlæg, der er tale om, længden af skygger fra omkringliggende bygninger og lignende og om anlægget for eksempel er placeret inde i en by eller på en fjeldtop i det åbne land.

Nogle af Teles anlæg er følsomme overfor skygger fra omkringliggende bygninger og lignende, for at kunne sende og modtage signaler hindringsfrit, mens andre ikke påvirkes væsentligt. Solskyggens længde varierer med årstiderne og den breddegrad man befinder sig på, hvilket betyder, at det er vanskeligt at komme med generelle retningslinjer for de klausulerede zoners udformning. Tele Greenlands tekniske afdeling skal derfor kontaktes i forbindelse med udformning af klausulerede zoner om et teleanlæg.

Klausulerede zoner omkring Tele Greenlands heliporte:

Klausulerede zoner omkring Teles heliporte fastlægges af Mittarfeqarfiit. For at få godkendt et helistop skal BI3-8 opfyldes. For indhentning af information omkring hindringsfrie planer og indsigtzoner omkring landingsbaner, heliporte og helistops, skal SLV kontaktes for at vurdere den enkelte sag.

Ansvarlig myndighed: [Infrastrukturkontoret, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik.](#)

Lovgivnings og myndighedskompetencen på radiokommunikationsområdet er fortsat et rigsansliggende, ved IT- og Telestyrelsen, Danmark.

Sikkerhedszoner omkring Tankanlæg

Tankanlæg til blandt andet opbevaring af benzin, petroleum, gasolie og diesel til transport og opvarmning er en vigtig del af forsyningsinfrastrukturen i byer og bygder. Af sikkerhedsmæssige årsager er der omkring tankanlæggene fastsat en sikkerhedszone, hvor indenfor der ikke må etableres bygninger eller oplag uden særlig tilladelse.

Selvstyrets målsætninger

- At højne forsyningsikkerhed, samtidig med at risikoen for forurening og eksplosionsfare for omgivelserne nedbringes.

Krav til kommuneplanlægningen

- Kommuneplanens hovedstruktur skal fastlægge placeringen og afgrænsningen af kommuneplanens delområder med hensyn til tekniske forsyningsanlæg og andre infrastrukturelle anlæg. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 5.
- Kommuneplanerne skal indeholde beskyttelseszoner omkring anlæg, ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, eller for at sikre selve anlægget (klausulerede zoner) i kommuneplanens delområder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 19, stk. 1.
- Kommuneplanerne skal fastlægge overordnede bestemmelser for arealanvendelse og bebyggelse med hensyn til sikkerhedsafstande omkring tankanlæg for det enkelte delområde. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.

Uddybende bemærkninger

Sikkerhedszonen for tankanlæg fastsættes efter ”Tekniske forskrifter for brandfarlige væsker” (TFB) udgivet i medfør af hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 6. marts 1987 om brandfarlige væsker, med hjemmel i landstingsforordning nr. 9 af 19. december 1986 om forebyggelse og bekæmpelse af ildebrand.

Ifølge TFB, Bilag 3: Vejledende regler for overjordiske tanke for mere end 5.000 oplagsenheder, fastsættes en sikkerhedszone på 50 m omkring tankanlæg, samt sikkerhedszone på 200 meter til andet brandfarligt bygning/oplag. Dette gælder ikke for andre brandfarlige oplag end de til anlægget hørende eller brandfarlige bygninger. Jævnfør tabel 2.

I bygder, hvor tankanlæg består af tankenheder på højst 100 m³, og hvor det samlede oplag i overjordiske tanke ikke overstiger 500 m³, fastsættes dog en sikkerhedszone på 20 m. TFB, Bilag 3, pkt. 3.3.2.

Indenfor sikkerhedszonen, som måles fra tankanlæggets ydre begrænsninger, må der ikke uden særlig tilladelse fra Selvstyret etableres bygning eller oplag.

Omkring indpumpningsarrangementer, skal der friholdes en indsigtssone på 15 meter. Arealer omfattet af en indsigtssone må kun bebygges eller anvendes til andre formål efter forhandling med den myndighed, der har indseende med området.

I tabel 2 er der anført forskellige afstandskrav for overjordiske tankanlæg.

Tabel 2: afstandsforhold

Afstand i meter fra tank til	Klasse I: 5 - 200 m ³ Klasse II: 25 - 200 m ³	Klasse I: > 200 m ³ Klasse II: > 200 m ³	Klasse III: > 250 m ³
Nabotank i gruppe	2	2	2
Nabotank udenfor gruppe	20	50	50
- klasse I og II			
Nabotank udenfor gruppe	20	50	15
- klasse III			
Bassinkant	2	2	2
Offentlig vej	10	15	10
Andre brandfarlige oplag end de til anlæg hørende	50	200	50
Brandfarlige bygninger	50	200	50
Ikke brandfarlige bygninger	15	15	15
Påfyldnings- eller aftapningsplads for klasse I eller II væsker.	15	20	50
Brandfarligt oplag i tromler udendørs kl. I eller II	20	20	50
Sikkerhedszone	50	50	50

Kilde: "Tekniske forskrifter for brandfarlige væsker", Grønlands Hjemmestyre, august 1987.

Ved gruppe forstås for klasse I og II: tanke med et samlet volumen indtil 2.500 m³. Ved gruppe for klasse III forstås tanke med et samlet volumen på indtil 25.000 m³.

Til *klasse I* væsker henregnes brandfarlige væsker med flammepunkt under 21° C, som for eksempel Benzin eller Sprit.

Til *klasse I* væsker henregnes brandfarlige væsker med flammepunkt mellem 21° C og 55° C, som for eksempel Petroleum.

Til *klasse I* væsker henregnes brandfarlige væsker med flammepunkt over 55° C, som for eksempel Gasolie.

Ansvarlig myndighed: Afdelingen for Boliger og Ejendomme, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik.

Vandkraftværker

Grønland har de senere år fået stigende fokus på, hvordan vedvarende energikilder kan anvendes i energiforsyningen. Vandkraft er helt centralt i omlægningen til vedvarende energikilder, idet landet har et gigantisk vandkraftpotentiale, der ligger mange gange over det nuværende samlede energiforbrug. Der er allerede tre vandkraftværker i Grønland og flere planlægges. At byer og bygder ligger så adskilt, gør det meget vanskeligt at etablere netværksdrift og hver by eller bygd skal derfor have deres egen elforsyning. Dette kaldes også ø-forsyning, hvormed menes, at de forskellige lokaliteter ikke er indbyrdes forbundet. I dag dækker vandkraften over 40 procent af landets energiforbrug, og Grønland får dermed en meget høj andel af energiforbruget dækket af vedvarende energi.

Selvstyrets målsætninger

- At opnå høj forsyningsikkerhed, som skal danne grundlag for erhvervsudvikling og en sund samfundsøkonomi gennem en øget udbredelse af vedvarende energi i respekt for både nærmiljøet og klodens klima.
- At den fremtidige udvikling inden for energiområdet foregår på et bæredygtigt grundlag både med henblik på miljø, økonomi og socialt uden at fremtidens levevilkår forringes.
- At energiproduktionen i så stort omfang som muligt skal omlægges til vedvarende energiformer.
- At fremme anvendelsen af lokale energikilder til erstatning for importeret fossilt brændstof.

Krav til den kommunale planlægning

- Kommuneplanens hovedstruktur skal fastlægge placeringen og afgrænsningen af kommuneplanens delområder med hensyn til tekniske forsyningsanlæg og andre infrastrukturelle anlæg. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 5.
- Kommuneplanerne skal indeholde beskyttelseszoner omkring anlæg, ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, eller for at sikre selve anlægget (klausulerede zoner), samt arealer for vandindvinding m.m., i kommuneplanens delområder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 19, stk. 1.
- Kommuneplanerne skal fastlægge overordnede bestemmelser for arealanvendelse og bebyggelse med hensyn til sikkerhedsafstande omkring vandindvindingsområder for det enkelte delområde. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.
- Kommuneplanerne skal fastlægge overordnede bestemmelser for arealanvendelse og bebyggelse med henblik på sikring af særlige landsplanmæssige interesser i det enkelte delområde. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 10.

Eksisterende store vandkraftværker:

Kommune Kujalleq

- Qorlortorsuaq, forsyning af Qaqortoq og Narsaq.

Qeqqata Kommunia

- Tasersuaq vandkraftværk, Sisimiut

Kommuneqarfiik Sermersooq

- Buksefjordsværket, forsyning af Nuuk.
- Tasiilaq vandkraftværk, forsyning af Tasiilaq.

Planlagte store vandkraftværker og store vandkraftværker under opførelse

Qaasuitsup Kommunia

- Ilulissat vandkraftværk

I forbindelse med mulig etablering af en aluminiumsmelter i Maniitsoq, forventes det at etablere to vandkraftværker ved søerne Tasersiaq og Tarsartuup Tasersua.

Uddybende bemærkninger

Udnyttelsen af vandkraftressourcer er reguleret af Inatsisartutlov nr. 12 af 1. december 2009 om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi. Inatsisartutloven vil i det følgende benævnes vandkraftloven. Vandkraftloven bemyndiger Naalakkersuisut til at meddele tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse, men selve loven indeholder kun de overordnede rammer for tilladelserne. De præcise vilkår fastsættes på en sag til sags basis i forhandling med ansøgeren.

Tilladelser - indhold og område

En tilladelse giver rettighedshaver en koncession, det vil sige en eneret til at efterforske eller udnytte vandkraftressourcer i det i tilladelsen fastsatte område. I sagens natur omfatter vandkraftforundersøgelser og udnyttelser ganske betragtelige land- og vandområder.

En tilladelse meddeles for et afgrænset område, som omfatter de nødvendige arealer for vandkraftudnyttelsen, dette indbefatter vandområder og vandopland. Det vil sige de arealer, som ved afvanding bidrager til ressourcen.

En forundersøgelsestilladelse giver rettighedshaver eneret til at undersøge områdets hydrologi, topografi og terræn med videre. Et af formålene med forundersøgelserne er, at mere præcist definere, hvilket område, der vil være nødvendig for en ønsket vandkraftudnyttelse. Området for udnyttelsestilladelsen vil derefter blive afgrænset i forhold til resultaterne fra forundersøgelsen.

Vandkrafttilladelser skal naturligvis gives med respekt for eksisterende tilladelser og begrænsninger i arealanvendelse.

Vandkraftloven i forhold til arealanvendelse

I et område, hvor der er givet en tilladelse til forundersøgelse eller udnyttelse af en vandkraftressource, ligger det i begrebet eneret, at andre vandkraftaktiviteter ikke må ske i

tilladelsesområdet. Derimod kan andre aktiviteter og anden arealanvendelse som udgangspunkt godt ske i tilladelsesområdet, med respekt af den tidligere meddelte tilladelse efter vandkraftloven.

Det vil dog altid bero på en konkret vurdering, hvorvidt anden arealanvendelse kan ske i tilladelsesområdet. Dette vil afhænge af, hvorvidt den anden arealanvendelse kan foregå uden at påvirke vandkraftudnyttelsen.

I forbindelse med et vandkraftanlæg opføres der også en del anlæg såsom; dæmninger, tunneller, transformatorstationer, eltransmissionskabler med videre. Bygninger og anlæg vil naturligvis kræve særskilt arealtilladelse fra den arealforvaltende myndighed, samt afskære anden anvendelse af arealet. Desuden kan der, af hensyn til sikkerheden, opsættes hegn og andre sikkerhedsforanstaltninger, der begrænser adgangen til visse anlæg og arealer.

Karakteristisk for vandkraftudnyttelse er, at den indebærer, at en del vandområder opdæmmes og vandstanden reguleres og i perioder hæves. Et forhold som bør tages med i betragtning ved ansøgninger om arealanvendelse i kystnære områder ved opdæmmede søer og reservoir.

Myndighedsforhold

Loven indeholder regler om en koordinerende myndighedsbehandling (one door) af tilladelser med myndigheden for energi som indgangsmyndighed. Tilladelser til arealer, miljøgodkendelser m.v. gives fortsat af ressortmyndighederne.

I områder hvor der efter vandkraftloven er givet tilladelse til en forundersøgelse eller udnyttelse, bør der etableres høringsprocedurer, der sikre at arealtilladelser koordineres med den til enhver tid værende myndighed for energi og med rettighedshaver efter vandkraftloven.

Nukissiorfiit og Asiaq har forundersøgt bynære potentialer og potentialer i forhold til industrielle formål. De mest lovende vandkraftressourcer kan ses i ”Grønlands vandkraftressourcer – En oversigt – august 2005” udarbejdet af Nukissiorfiit.

Ansvarlig myndighed: Klima- og Energikontoret, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik.

Beskyttelse af drikkevandsressourcer – spærrezoner omkring vandressourceoplande

Naalakkersuisut skal i henhold til miljøforordningens¹ kapitel 6 fastlægge spærrezoner omkring de vandressourcer med tilhørende oplande, som anvendes til drikkevandsforsyning i henholdsvis byer og bygder.

Inden for disse spærrezoner må der ikke findes bygninger, hundehold, drives erhvervsvirksomheder, institutioner og lignende eller findes stoffer, der kan forurene drikkevandet.

Naalakkersuisut kan give dispensation til aktiviteter inden for ovennævnte spærrezoner, når særlige forhold taler herfor. I praksis gælder dette alene aktiviteter, der iværksættes med henblik på at forbedre forsyningssikkerheden og/eller drikkevandskvaliteten, samt helt ekstraordinære samfundsmæssige aktiviteter.

Selvstyrets Målsætninger

Naalakkersuisuts målsætning er at regulere indvinding af ferskvand og sikre drikkevandsressourcer med tilstrækkelig kapacitet og kvalitet til eksisterende og planlagte bebyggelsesområder i byer og bygder, som fastlagt i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 15. april 1993 om beskyttelse af ferskvandsressourcer og indvinding af ferskvand til drikkevand.

Naalakkersuisuts krav til drikkevandskvaliteten er fastlagt i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. marts 2008 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Krav til den kommunale planlægning

- I kommuneplanerne indarbejdes de af Naalakkersuisut fastlagte spærrezoner for vandressourceoplande. [Miljøforordningens § 30](#).
- Kommuneplanen skal fastlægge overordnede bestemmelser for arealanvendelse og bebyggelse, som ikke er i strid med de af Naalakkersuisuts fastlagte spærrezoner for vandressourceoplande. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 6.

Beskyttelse af drikkevandsressourcerne er som nævnt reguleret i miljøforordningens kapitel 6; spærzonefastlæggelsen i § 30, godkendelse af vandforsyningsanlæg og drikkevandskvalitet i § 30a, dispensationsadgangen i § 31 samt en række administrative forhold i §§ 32-33.

Uddybende bemærkninger

I visse byer ligger større eller mindre dele af byen inden for spærrezonen. I disse tilfælde sker der en lovliggørelse af det eksisterende byggeri via en dispensation. En sådan dispensation gives med en række restriktive vilkår, der skal tilsikre, at der ikke sker forurening af drikkevandsressourcen.

¹ Landstingsforordning nr. 12 af 22. december 1988 om beskyttelse af miljøet som senest ændret ved Landstingsforordning nr. 8 af 15. november 2007.

Kommunerne skal som lokal miljømyndighed medvirke til, at der ikke sker en forurening af de lokale drikkevandsressourcer. Kommunerne bør derfor i deres fysiske planlægning af arealerne tilsikre, at spærrezonerne respekteres.

Miljøafdelingen har endnu ikke godkendt og frigivet vandspærrezoner til NunaGIS. De godkendte vandspærrezoner forventes at blive lagt på NunaGIS i 2011.

Ansvarlig myndighed: Miljøafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggende, Natur og Miljø.

Koncessioner til udnyttelse af is og vand til eksport

I de seneste år har der været stigende interesse i udnyttelse af is og vand til eksport. Kapaciteten til udnyttelse af is og vand er stor i kraft af de store mængder af indlandsis, kilder og overfladevand. Firmaer kan søge om udnyttelsestilladelse og få givet en koncession på 20 år, som dækker landområdet, hvor is eller vandressourcen indvindes fra. For at sikre høj is og vandkvalitet er landområderne omfattet af beskyttelseskrav, som kommuneplanerne skal tages hensyn.

Selvstyrets målsætninger

- At fremme is og vand som et nyt eksporterhverv.

Krav til kommuneplanlægningen

- I kommuneplanerne indarbejdes de af Naalakkersuisut fastlagte spærrezoner for vandressourceoplande. [Miljøforordningens § 30](#).

Uddybende bemærkninger

Koncessioner til udnyttelse af is og vand til eksport er reguleret af landstingslov nr. 7 af 31. maj 2001 om udnyttelse af is og vand med henblik på eksport. Landstingsloven vil i det følgende benævnes is- og vandloven. Beskyttelseszoner omkring indvindingsområder er reguleret ved Landstingsforordning nr. 12 af 22. december 1988 om beskyttelse af miljøet med senere ændringer. Drikkevandskvalitet er reguleret ved Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. marts 2008 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Ifølge is- og vandloven kan Naalakkersuisut for et nærmere afgrænset område og på nærmere fastsatte vilkår meddele tilladelse til udnyttelse af is og vand med henblik på eksport. Tilladelse meddeles med eneret for landområder. Tilladelser for havområder meddeles uden eneret med mindre særlige forhold foreligger. [Is- og vandlovens § 4](#). Ligeledes uden eneret kan Naalakkersuisut for et nærmere afgrænset område og på nærmere fastsatte vilkår, meddele tilladelse til at foretage forundersøgelser vedrørende mulighederne for udnyttelse af is og vand med henblik på eksport. [Is- og vandlovens § 3](#).

Naalakkersuisut kan derudover uden erstatning til rettighedshaveren inden for det område, som er omfattet af en tilladelse efter §4, meddele tilladelse til andre til at udnytte is og vand med henblik på forsyning til forbrug i beboede områder. [Is- og vandlovens § 6](#).

Information om udnyttelse af is og vand kan findes på: www.iceandwater.gl

Ansvarlig myndighed: Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked.

Virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Kommuner skal i deres fysiske arealplanlægning tilsikre, at der udpeges egnede arealer til virksomhedstyper, der er reguleret i miljøforordningens kapitel 5 om særligt forurenede virksomheder, således at disse typer virksomheder ikke anlægges i umiddelbar nærhed af områder udlagt til boliger eller anden form for forureningsfølsomme aktiviteter.

Selvstyrets Målsætninger

Naalakkersuisut har ikke formuleret specifikke målsætninger for de særligt forurenende virksomheder udover de overordnede målsætninger, der fremgår af miljøforordningens formålsparagraf – jævnfør § 1.

Krav til den kommunale planlægning

- Kommuneplanerne skal fastlægge placering og afgrænsning af kommuneplanens delområder med hensyn til arealer forbeholdt miljøbelastende virksomheder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 2.
- Forurening fra de særligt forurenende virksomheder er som nævnt reguleret i miljøforordningens kapitel 5 samt i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 20. august 2004 om miljøgodkendelse af særligt forurenede virksomheder m.v.. Det fremgår specifikt af denne bekendtgørelse, at der ikke kan meddeles godkendelse til en virksomhed, såfremt denne ikke anlægges i overensstemmelse med kommune- og eventuel områdeplan for det pågældende område. [Miljøgodkendelsesbekendtgørelsens § 9](#).
- Naalakkersuisut kan dog bestemme, at en miljøgodkendelse ikke er nødvendig for en bestemt virksomhed, såfremt denne virksomhedstype er blandt de *-mærkede i bilag nr. 1 til bekendtgørelsen og såfremt virksomheden anlægges i overensstemmelse med kommuneplanens overordnede og eventuelle detailregulerende bestemmelser for det pågældende delområde. [Miljøgodkendelsesbekendtgørelsens § 14](#)

Uddybende bemærkninger

Man bør være opmærksom på, at der er konkrete planer for udarbejdelse af en bekendtgørelse om Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM) for visse typer af virksomheder og anlæg. Der ikke taget endelig stilling til, hvilke virksomheder, der vil blive omfattet af VVM-reglerne; dog ligger det klart, at nogle af de virksomhedstyper, der er i dag er omfattet af reglerne i miljøforordningens kapitel 5, også bliver omfattet af VVM-reglerne. Det forventes at VVM-lovgivningen vil være på plads i løbet 2010.

Ansvarlig myndighed: [Miljøafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggende, Natur og Miljø.](#)

Affaldsdepoter og forurenede grunde

Kommuner bør i deres fysiske arealplanlægning være opmærksomme på nuværende såvel som tidligere affaldsdepoter og forurenede grunde. Der er relation hertil udarbejdet to projekter desangående:

- Registrering af affaldsdepoter og forurenede grunde i Grønland; Asiaq 2003
- Aktivitets- og affaldskortlægning i det åbne land – fase 1; Niras 2003
- Aktivitets- og affaldskortlægning i det åbne land – fase 2; Niras – ikke afsluttet.

Registreringen som er foretaget i førstnævnte rapport, er først og fremmest sket med det formål at kunne hindre en uhensigtsmæssig anvendelse af forurenede arealer; for eksempel til boligbyggeri, institutioner, legepladser og lignende. Registreringen er kun foretaget i de grønlandske byer.

De to sidstnævnte rapporter udgør et samlet projekt. I fase 1 er der foretaget en registrering af aktiviteter i det åbne land, som vil kunne have medført affaldsdeponering og/eller forurening af anden art. Målet med fase 2 er at give myndighederne et planlægnings- og prioriteringsværktøj i forbindelse med en eventuel fremtidig oprydning af de lokaliteter, der er registreret i fase 2. Rapporterne: Registrering af affaldsdepoter og forurenede grunde i Grønland; Asiaq 2003 og Aktivitets- og affaldskortlægning i det åbne land – fase 1; Niras 2003 kan downloades på KANUKOKAs hjemmeside: www.kanukoka.gl

Selvstyrets målsætninger

Naalakkersuisut har ikke formuleret specifikke målsætninger for de forurenende grunde udover de overordnede målsætninger, der fremgår af miljøforordningens formålsparagraf – jævnfør § 1. Affaldsdepoter er medtaget i affaldshandlingsplanen.

Krav til den kommunale planlægning

- Kommuneplanerne skal tage hensyn til forurenende og potentielt forurenede arealer. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 2.

Uddybende bemærkninger

De registrerede affaldsdepoter og forurenede grunde vil kunne findes på NunaGIS (www.nunagis.gl).

Ansvarlig myndighed: Miljøafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

Affaldsbehandlingsanlæg og -håndtering

Naalakkersuisut har udarbejdet et udkast til affaldshandlingsplan. Formålet med denne affaldshandlingsplan er at udstikke retningslinjerne for Naalakkersuisuts affaldspolitik. Affaldshandlingsplanen er således grundstenen i myndighedernes fremtidige arbejde på affaldsområdet og udstikker rammerne for kommunernes kommende lokale affaldshåndtering. Med ændringen af miljøforordningen i 2007² blev dette et lovgivningsmæssigt krav.

Med ændringen af miljøforordningen i 2007 blev der endvidere også indført et krav om, at kommunerne med udgangspunkt i den overordnede affaldshandlingsplan udarbejder tilsvarende kommunale handlingsplaner.

Selvstyrets målsætninger

De overordnede målsætninger for affaldsområdet er i udkast til affaldshandlingsplan beskrevet således:

”I den fremtidige udvikling af affaldsområdet skal der lægges vægt på:

- At forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, is og jord;
- At håndtere affald miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt;
- At sikre at udviklingen sker på et bæredygtigt grundlag;
- At begrænse anvendelse og spild af ressourcerne; samt
- At fremme genanvendelse.”

Naalakkersuisut har gennem længere tid set på, hvordan vi får taget hul på den store opgave, det er at etablere en tidssvarende affaldshåndtering. Dette har medført, at Naalakkersuisut i juni 2010 har besluttet at godkende den foreliggende affaldshandlingsplan som det grundlag, der skal danne rammen for de kommende års indsats på affaldsområdet.

Krav til den kommunale planlægning

- Kommuneplanerne skal tage hensyn til arealer forbeholdt miljøbelastende virksomheder, samt forurenende og potentielt forurenede arealer. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 17, stk. 2, nr. 2.

Kravet om affaldsplanlægning er reguleret i miljøforordningens kapitel 8, § 36b.

Uddybende bemærkninger

Udkastet til affaldshandlingsplan kan findes på høringsportalen på www.nanoq.gl.

Ansvarlig myndighed: Miljøafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggende, Natur og Miljø.

² Landstingsforordning nr. 8 af 15. november 2007 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet.

Naturbeskyttelse

Naturbeskyttelsesmæssige bestemmelser har igennem mange år haft form af enten forordninger og bekendtgørelser vedtaget af Landstinget og Landstyret (centrale bestemmelser), eller kommunale regler i form af kommunale vedtægter, vedtaget af kommunalbestyrelsen (lokale bestemmelser).

Efter naturbeskyttelseslovens ikrafttrædelse pr. 1. januar 2004 kan et areal alene fredes via en national fredning. Gamle vedtægter indeholdende elementer af arealfredning er dog stadig gældende indtil de ophæves. Forslag til fredninger kan komme både fra foreninger, organisationer, kommuner og Naalakkersuisut.

I alle fredningssager – uanset hvem der har foreslået en fredning er det naturligt, at kommunalbestyrelsen er indforstået med, at et konkret område i kommunen bliver fredet, og det er ligeså selvfølgelig, at udarbejdelsen af de specifikke fredningsbestemmelser sker i et samarbejde mellem departement og den eller de involverede kommuner.

I forbindelse med udarbejdelsen af de nye kommuneplaner, som nu også skal omfatte det åbne land, skal fredede områder fremgå af planerne for det åbne land. Kommuneplanerne bliver derfor et vigtigt grundlag for naturforvaltningen og synliggørelse af fredningsinteresser. Natur- og Miljøafdelingen i Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, har naturligvis en stor interesse i kommuneplanlægningen i de kommende år, idet denne planlægning på den ene og anden måde har en påvirkning på naturen.

Selvstyrets målsætninger:

- At den sammenfattende kommuneplan bliver et væsentligt grundlag i de kommende års naturforvaltning.
- At beskyttelsen sker på et økologisk bæredygtigt grundlag, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet og i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.
- At beskytte den biologiske mangfoldighed, herunder gener, arter, levesteder og økosystemer.
- At bevare og pleje landskabelige værdier.
- At sikre befolkningens mulighed for at færdes og opholde sig i en righoldig natur.
- At sikre, at internationale overenskomster på naturområdet i fornødent omfang implementeres i grønlandsk lovgivning.
- At sikre, at udnyttelsen af de genetiske ressourcer fra vilde dyr, planter samt mikroorganismer, såvel på landjorden som i havet, og som tilhører det grønlandske samfund, kommer samfundet til gode.
- At sikre beskyttelse af naturen og menneskets sundhed i forbindelse med udnyttelse, brug og forvaltning af genetisk modificerede organismer.

Krav til kommuneplanlægningen

- Kommuneplanerne skal fastlægge retningslinjer for varetagelse af frednings- og bevaringsværdige forhold, herunder særligt bevaringsværdige naturværdier eller områder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 19, stk. 2 og § 20, stk. 1, nr. 5.

Fredning af landarealer samt ferske og salte vande

Den nye naturbeskyttelseslov har betydet, at et landareal, en fjord, en elv eller en sø ikke længere kan fredes ved en kommunal vedtægt. Fredning af landarealer samt ferske og salte vande kan efter lovens ikrafttrædelse den 1. januar 2004 således kun ske ved en af Naalakkersuisut vedtagen bekendtgørelse efter reglerne i kap. 5 i naturbeskyttelsesloven. [Naturbeskyttelseslovens §§ 11-18.](#)

Fredning af et landareal

I tilknytning til en fredning af et landareal vil der typisk efterfølgende blive udarbejdet en forvaltningsplan for det fredede område, som blandt andet fastsætter, hvilke reguleringer og forvaltningstiltag, der skal iværksættes på arealet. En sådan plan vil ligeledes blive udarbejdet i et samarbejde mellem kommunen og Grønlands Selvstyre.

En kommune, der ønsker at frede et landområde, har stor mulighed for at påvirke situationen, hen imod, at området rent faktisk bliver fredet. En kommune kan således overfor Naalakkersuisut foreslå, at et område bliver fredet. [Naturbeskyttelseslovens § 12.](#)

Såfremt en kommune ønsker at rejse en fredningssag overfor Naalakkersuisut indsendes et forslag til fredning til Departement for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø. Forslaget skal som minimum angive det ønskede fredningsområde, de tildelte brugsrettigheder (herunder hvem der har en arealtildeling i området), der vil blive påvirket af forslaget, samt en beskrivelse af forslagens formål og begrundelse for, hvorfor området ønskes fredet. [Naturbeskyttelseslovens § 12, stk. 3.](#)

Efter naturbeskyttelsesloven kan foreninger, organisationer og lignende, der er anerkendt hertil af Naalakkersuisut fremsætte et fredningsforslag. Såfremt Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø modtager et sådant fredningsforslag, vil dette forslag blive tilsendt den involverede kommune, så kommunen kan komme med bemærkninger til forslaget. Kommunen vil endvidere blive inddraget i udarbejdelsen af fredningsforslaget, såfremt en fredning af et område er støtteværdigt.

Retssikkerhedsgaranti for kommunerne

Som anført er det af afgørende betydning, at den eller de involverede kommuner er indforstået med fredningen og de fredningsbestemmelser, som fredningen kommer til at bestå af.

Naturbeskyttelsesloven indeholder dog en retssikkerhedsgaranti for den enkelte kommune, idet det fastslås, at en kommune kan påklage Naalakkersuisuts afgørelse om en fredning og de konkrete bestemmelser i en fredning til Naturklageudvalget. Kommunen har ligeledes mulighed for at klage over Naalakkersuisuts afgørelse, såfremt Naalakkersuisut ikke ønsker at fremme en fredningssag, for eksempel hvor kommunen har foreslået en fredning af et landareal eller en elv m.v.

[Naturbeskyttelseslovens § 18, stk. 2 og § 55.](#)

Beskyttede naturtyper i det åbne land

En kommune skal i planlægningen af det åbne land være opmærksom på reglerne vedrørende beskyttede naturtyper, blandt andet i forbindelse med behandlingen af arealansøgninger til opførelse af hytter. To naturtyper, som har en særlig beskyttelse, er saltsøer og saltholdige søer samt varme kilder. Begrundelsen herfor er, at disse naturtyper er unikke og indeholder en speciel beskyttelsesværdig flora og fauna. [Naturbeskyttelseslovens § 21, samt side 15 i bemærkningerne til loven.](#)

Beskyttelsen indebærer, at der efter lovens ikrafttrædelse ikke må foretages ændring af tilstanden af saltsøer og varme kilder. Dette betyder at den hidtidige (før naturbeskyttelseslovens ikrafttrædelse) anvendelse af saltsøer og varme kilder kan fortsætte efter lovens ikrafttrædelse (1. januar 2004) Eksempelvis vil en opdæmning af en varm kilde, der er foretaget før 1. januar 2004 lovligt kunne fortsætte som hidtil, mens planer om eventuelle fremtidige opdæmninger er omfattet af bestemmelserne i § 21.

En udtømmende opregning af, hvad der er omfattet af forbuddet er ikke muligt. Generelt kan man sige, at det skal være foranstaltninger, der ændrer tilstanden i saltsøen eller den varme kilde. I princippet er alle ændringer omfattet, men ændringer, der er af midlertidige karakter, og som ikke påvirker naturtypen, vil typisk falde uden for forbuddet.

Eksempler på foranstaltninger, der typisk vil være forbudt er:

- Opdæmning af en saltsø eller en varm kilde;
- Tilplantning i saltsøen eller den varme kilde;
- Tilførsel af ferskvand til en saltsø;
- Tømning af en saltsø eller en varm kilde; og
- Tilførsel af spildevand til en saltsø eller en varm kilde.

Indvinding af drikkevand er ikke omfattet af forbuddet, hvilket i praksis betyder, at der fremover kan iværksættes indvinding af drikkevand fra en varm kilde, uanset forbuddet.

[Naturbeskyttelseslovens § 21, stk. 1 og stk. 2.](#)

Naalakkersuisut kan i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet i § 21. [Naturbeskyttelseslovens § 23.](#) Dispensationsansøgninger skal indsendes til Naturafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø.

Ansvarlig myndighed: [Naturafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø.](#)

Beskyttelseslinjer i det åbne land

Baggrunden for 100-meter beskyttelseslinjen er, at beskytte bredder af elve, saltsøer, varme kilder og kyster mod bebyggelse, overudnyttelse og ødelæggelse. Der, hvor land og vand mødes, langs elve og kyst, er der nemlig en særlig stor biologisk mangfoldighed. Her lever et særligt stort antal arter af dyr og planter. Også mennesker tiltrækkes af elve og fjorde, og her går vi på jagt og fiskeri, henter vand og bygger fritidshuse. Derfor er der et særligt behov for at beskytte bredderne af elve og kyststrækningen.

Af naturbeskyttelseslovens § 25 fremgår det, at der ikke ”må ske ændringer af terrænet” i en afstand af 100 meter fra de nævnte naturtyper. Det betyder for eksempel, at der ikke må bygges, opsættes hegn, beplantes, drænes eller lignende indenfor 100 meter fra en elv eller fra kysten, og at der ikke må ske opdyrkning eller beplantning af bredderne. Landbrugsaktiviteter, eksempelvis i fåreholderområderne i Sydgrønland, er undtaget fra reglen. Midlertidige udgravninger, for eksempel arkæologiske undersøgelser vil typisk ikke være omfattet af forbuddet.

”Fredningen” af bredderne betyder ikke, at man ikke må færdes der. Tværtimod er beskyttelseslinjerne med til at sikre, at alle borgere frit kan færdes langs elve, fjorde og kyster, uden at blive standset af f.eks. hegn eller hytter.

Beskyttelseslinjerne kan inddrages i to overordnede typer:

- Beskyttelseslinjer naturtyper som saltsøer og saltholdige søer, elve og varme kilder; og
- Beskyttelseslinjer for kystlinjen.

Naalakkersuisut kan desuden fastsætte regler om, at andre naturtyper uden for by- og bygdezoner end ovennævnte, skal have beskyttelseslinjer. [Naturbeskyttelseslovens § 32](#).

Krav til kommuneplanlægningen

- Kommuneplanerne skal fastlægge retningslinjer for varetagelse af frednings- og bevaringsværdige forhold, herunder særligt bevaringsværdige naturværdier eller områder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 19, stk. 2 og § 20, stk. 1, nr. 5.

Beskyttelseslinjer for saltsøer, saltholdige søer, elve og varme kilder

Uden for by- og bygdezoner må der indenfor en afstand af 100 meter fra nedennævnte naturtyper, ikke placeres bebyggelse, foretages beplantning, ske opdyrkning og dræning eller foretages andre former for ændringer i terrænet:

1. Saltsøer og saltholdige søer;
2. Elve; og
3. Varme kilder.

Med elve, forstås alene elve, som er levested for ørreder. 100 meter beskyttelsesreglen gælder således ikke for alle elve, men kun for de elve, som er levested for ørreder. [Naturbeskyttelsesloven § 25, stk. 1, 2 og 3](#).

Beskyttelseslinjen for kystlinjen

Kystlinjen er den linje, hvor land og hav (fjord) mødes ved højvande. Udenfor by og bygdezoner må der indenfor en afstand af 100 meter fra kystlinjen ikke placeres bebyggelse, foretages beplantning, ske opdyrkning, laves dræning eller foretages andre former for ændringer i terrænet. [Naturbeskyttelsesloven § 26.](#)

Opførelse af fritids-, turist-, fangst- og overlevelseshytter

Som ovennævnt er det forbudt at opføre en fritidshytte tættere end 100 meter fra kystlinjen. Undtaget fra forbuddet er enkeltliggende fangst- og overlevelseshytter. Det er således lovligt at placere enkeltliggende fangst- og overlevelseshytter (nødhytter) tættere end 100 meter fra kystlinjen. Ved fangst- og overlevelseshytter forstås alene hytter, der er etableret af en kommune eller organisation med videre og, som primært anvendes til fangst eller, som står til rådighed i forbindelse med nødsituationer. Det er derfor vigtigt at pointere, at hytter, der er etableret af enkeltindivider – også selv om de kun eller i overvejende grad anvendes som fangsthytte eller overlevelseshytte – ikke er omfattet af undtagelsesreglen, og derfor ikke må placeres tættere end 100 meter fra kystlinjen. [Naturbeskyttelseslovens § 29, samt bemærkningerne til loven.](#)

Fritids- og turisthytter kan placeres nærmere eller i en større afstand end 100 meter fra elve, varme kilder, saltsøer og saltholdige søer og fra kystlinjen, såfremt dette bestemmes i en frilandsplan eller i en kommunal vedtægt (sidstnævnte gælder dog kun i forbindelse med placering i større afstand end 100 meter fra ovennævnte naturtyper og kystlinjen). [Naturbeskyttelsesloven § 30, stk. 1 og stk. 2.](#)

Naalakkersuisut kan i særlige tilfælde dispensere fra 100 meterlinjen. [Naturbeskyttelsesloven § 31.](#)

Af naturbeskyttelseslovens § 30 fremgår, at det i en områdeplan (tidligere benævnt frilandsplan) kan bestemmes, at 100 meter reglen ikke skal gælde, ligesom det i en områdeplan kan bestemmes, at der skal være en større beskyttelseslinje end de 100 meter til kysten, elve med videre. Denne regel er netop baseret på, at det lokalt kan være relevant med afvigelser fra 100 meter beskyttelsesreglen, såfremt der er lokale forhold, der på et kvalificeret grundlag tilsiger dette.

Et kommuneplantillæg for et område i det åbne land vil blandt andet indeholde retningslinjer for, hvor der må opføres fritidshytter og omvendt, hvor der ikke må opføres hytter. Disse retningslinjer bør udarbejdes på baggrund af en kvalificeret vurdering, som blandt andet bygger på en analyse af, hvor i kommunen de mest bevaringsværdige og følsomme naturområder findes. [Naturbeskyttelseslovens § 30.](#)

Dispensationsansøgninger skal indsendes til Naturafdelingen, Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø.

Ansvarlig myndighed [Naturafdelingen, Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø.](#)

Uddybende bemærkninger

I forbindelse med indførelse af beskyttelseslinjerne har der været udtrykt bekymring for konsekvenserne for eksisterende fritidshytter og for byudviklingen. Derfor er det vigtigt at understrege, at reglen om beskyttelseslinjer kun gælder for fremtidige aktiviteter (aktiviteter siden lovens ikrafttrædelse den 1. januar 2004), så reglen berører ikke eksisterende fritidshytter, der er opført før januar 2004. Reglen gælder desuden kun uden for by- og bygdezonerne.

Undtagelser

Aktiviteter i forbindelse med indvinding af drikkevand er undtaget reglen om 100 meter beskyttelseslinjer. Dette betyder blandt andet, at det ikke er forbudt at placere eksempelvis anlæg, der anvendes til offentlig vandforsyning indenfor 100 meter fra elve eller varme kilder.

Naturbeskyttelseslovens § 25, stk. 3.

Landbrugsaktiviteter er undtaget fra reglerne vedrørende beskyttelseslinjer. Dog kan Naalakkersuisut fastsætte bestemmelser om, at reglerne vedrørende beskyttelseslinjer ligeledes skal gælde for landbrugsaktiviteter. **Naturbeskyttelseslovens § 27, stk. 1 og 2.**

Aktiviteter, der hjemles i råstofloven, er undtaget reglerne vedrørende beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens § 28.

Ansvarlig myndighed: **Naturafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø.**

Fuglekolonier og fuglebeskyttelsesområder

Gennem Biodiversitetskonventionen, som Danmark tiltrådte i 1993 på vegne af Grønland, er Grønland forpligtet til at bevare landets mangfoldighed for flora og fauna, blandt andet ved at sikre bevarelse af levesteder, arter og genetiske ressourcer. I 2007 udkom Grønlands Rødliste over truede arter, som blandt andet indeholder en række nationale ansvarsarter, som Grønland har et særligt ansvar overfor, idet Grønland er disse arters primære eller eneste levested i Verden. Blandt disse rødlistearter er der en række fuglearter, der kræver et særligt hensyn i planlægningen og forvaltningen, hvis vi vil undgå, at de forsvinder. For at sikre, at beskyttelsesinteresserne varetages i planlægningen, er der i fuglebekendtgørelsen derfor særlige bestemmelser for beskyttelseszoner omkring fuglekolonier for bestemte arter, samt udpeget særlige fuglebeskyttelsesområder, gennem fuglebekendtgørelsen, hvor der ikke må etableres anlæg eller foregå aktiviteter af forstyrrende karakter i den sårbare periode.

Beskyttelseszoner omkring fuglekolonier

Fuglebekendtgørelsen har særlige bestemmelser for beskyttelseszoner omkring fuglekolonier for bestemte arter. Ved en fuglekoloni forstås her ethvert sted, hvor mindst 10 par havfugle yngler. Inden for disse zoner må der ikke foregå forstyrrende aktiviteter. Der kan dog samles æg i bestemte perioder i henhold til fuglebekendtgørelsens § 7 og sejles i afmærkede ruter indenfor beskyttelseszonerne. [Fuglebekendtgørelsens § 8](#)

3000 meter beskyttelseszonen

Det er ikke tilladt at skyde eller på anden vis frembringe forstyrrelser indenfor en afstand af 3000 meter omkring enhver koloni, som bebos af:

- Polarlomvie;
- Atlantisk lomvie;
- Alk;
- Søkonge;
- Ride;
- Mallemuk; eller
- Skarv.

[Fuglebekendtgørelsens § 8](#)

200 meter beskyttelseszonen

Det er ikke tilladt at skyde eller på anden vis frembringe forstyrrelser indenfor en afstand af 200 meter omkring en fuglekoloni, hvis kolonien er en ø eller en halvø, der er beboet af:

- Edderfugl;
- Tejst;
- Lunde;
- Havterne; eller
- Andre mågefugle end ride.

[Fuglebekendtgørelsens § 8](#)

Fuglebeskyttelsesområder

Fuglebekendtgørelsen har udpeget særlige fuglebeskyttelsesområder, hvor der i en afstand af 500 meter ikke må foregå ilandstigning og færdsel i yngleperioden, som ligger fra 1. maj - 31. august. Der kan dog sejles i afmærkede ruter. **Fuglebekendtgørelsens § 9.**

Fuglebeskyttelsesområder i Kommune Kujalleq

- Ydre Kitsissut.

Fuglebeskyttelsesområder i Qaasuitsup Kommunia

- Lion Øer syd for Qeqertat;
- Kuup Apparsui / Kap Schackleton;
- Toqqussaaq;
- Kingittuarsuk, vestnordvest for Angissoq;
- Upernaviup Apparsui / Sandersons Hope;
- Kippaku Apparsuit;
- Salleg;
- Assissut / Brændevinsskær ved Kronprinsens Ejland;
- Nunatsiaq / Rotten ved Hunde Ejland;
- Saattuarssuit ved Grønne Ejland
- Fjordarmen Tasiussarssuaq bag ved Naternaq ved Nordenskjölds Bræ; og
- Appat Innaat / Fuglefjeldet Appat ved Ritenbenk.

Uddybende bemærkninger

Kommunerne kan udarbejde lokale regler (kommunale vedtægter) til beskyttelse af fuglekolonier og fugleområder. Sådanne lokale regler skal godkendes af Naalakkersuisut for at have gyldighed. Opmærksomheden henledes på, at der i de forskellige bekendtgørelser, der regulerer beskyttelsen af dyr og fugle typisk findes en bestemmelse om, at eventuelle lokale regler skal være strengere end dem, der står i bekendtgørelsen. I Selvstyrets bekendtgørelse nr. 8 af 2. marts 2009 om beskyttelse og fangst af fugle fremgår det således af § 22, at en kommunalbestyrelse ved en kommunal vedtægt kan fastsætte strengere regler vedrørende beskyttelse af fugle end, hvad der fremgår af fuglebekendtgørelsen.

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug kan dispensere fra bestemmelserne i denne bekendtgørelse til videnskabelige og undervisningsmæssige formål samt til sikring af flytrafikkens sikkerhed.

Ansvarlig myndighed: **Departementet for Fiskeri, Fangst og landbrug.**

Oversigt over fredede områder

I Grønland findes en række beskyttede områder, der inkluderer Nationalpark, UNESCO Biosfæreområde, UNESCO Verdensarvsområde, Naturresevat, Ramsarområder og en række fredede områder.

I forhold til det internationale samfund er der øget fokus på vigtigheden i at etablere beskyttede områder til bevarelse af biodiversiteten. Flere internationale konventioner, organisationer, deklARATIONER eller aftaler fastsætter standarder og retningslinjer for områdebeskyttelse, herunder blandt andet etablering af netværk af beskyttede områder. Her tænkes specielt på Biodiversitetskonventionen (CBD), Ramsarkonventionen, IUCN, Arktisk Råd og UNESCO.

For flere af disse internationale aftaler gælder det, at formålet ikke alene er at beskytte biodiversiteten men også, at sikre at udnyttelse af naturens ressourcer sker bæredygtigt og inkluderer hensynet til lokal udvikling. Dette stemmer i høj grad overens med Grønlands egne målsætninger,

For at sikre en beskyttelse af relevante naturinteresser i Grønland har Grønlands Selvstyre iværksat et projekt, der skal identificere nationale beskyttelseshensyn og lave en samlet strategi for beskyttede områder netværk i Grønland. Projektet vil således identificere en række områder, der anses for beskyttelsesværdige ud fra henholdsvis nationale og internationale kriterier. På baggrund heraf vil der blive udarbejdet egentlige fredningsbekendtgørelser i tæt samarbejde med relevante kommuner, institutioner og organisationer. Projektet vil således være med til at fastsætte nogle nationale rammer for kommuneplanlægningen.

Herunder findes en oversigt over fredede områder fordelt på de enkelte kommuner efterfulgt af en kort beskrivelse af områder, der er fredet efter internationale aftaler og konventioner.

Nationale fredninger

Fredede områder i Kommune Kujalleq

- Qinnuadalen, Qinneq Kujalleq, Tasersuaq, Kuussuaq, samt landområdet fra Kuussuaq til og med skovområdet Qasigeerneq. Hjemmestyrets [bekendtgørelse nr. 12 af 19. april 2005](#).
- En del af øen Uunartoq. Hjemmestyrets [bekendtgørelse nr. 11 af 19. april 2005](#).
- Tasermiutsiaq (Klosterdalen) [Landsrådsvedtægt af 30. juni 1970 om skov og vegetation i Klosterdalen, Nanortalik](#).

Fredede områder i Kommuneqarfik Sermersooq

- Øen Akilia.
[Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 19 af 1. november 1998](#).
- Ivittuut og Kangilinnguit. Selvstyrets [bekendtgørelse nr. 4 af 12. april 2010](#).
- Austmannadalen.

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 23 af 14. juli 2008.

Fredede områder i Qeqqata Kommunia

- Arnangarnup Qoorua/Paradisdaalen. Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 31 af 20. oktober 1989.

Fredede områder i Qaasuitsup Kommunia

- Naturreservatet i Melville Bugt. Bekendtgørelse nr. 21 af 17. maj 1989.
- Arealet omkring Arktisk Station i Godhavn. Kundgørelse fra 1986.
- Ilulissat Isfjord. Bekendtgørelse nr. 10 af 15. juni 2007. (Tillige International fredning: UNESCO Verdensarvsområde)
- Kitsissunnguit (Grønne Ejland). Bekendtgørelse nr. 11 af 17. april 2008. (Tillige International fredning: Ramsarområde)

Fredede områder udenfor kommunal inddeling

- Nationalparken i Nord- og Østgrønland. (Tillige international fredning: UNESCO Biosfæreområde, samt 3 delområder der er Ramsarområder) Bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 med ændring ved bekendtgørelse nr. 16 af 5. oktober 1999.

Ovennævnte fredningsbekendtgørelser indeholder en række bestemmelser med relevans for den enkelte borger men også for kommunerne. For eksempel indeholder disse nationale fredninger typisk en regulering af, hvilke anlægsaktiviteter og færdselsaktiviteter, der er tilladt inden for det fredede område.

Ordet "national fredning" betyder, at områderne er fredet via grønlandsk lovgivning og, at det således er Selvstyret, der selv fastsætter beskyttelsesniveau og reguleringer ud fra egne målsætninger og prioriteringer. Selvstyret har det overordnede ansvar for alle fredede områder, herunder mulighed for at give dispensationer fra bekendtgørelsernes regler. En eventuel dispensation fra reglerne i bekendtgørelsen gives dog først efter høring af de berørte kommuner.

Af fredningerne fremgår hvem, der er ansvarlig for at føre tilsyn med området. Af flere af bekendtgørelserne fremgår det, at det er kommunen, der har ansvaret for at føre tilsyn med det fredede område.

Der skal udarbejdes forvaltningsplaner for de fredede områder i de kommende år. Udarbejdelsen står Naturafdelingen for, men det sker i samarbejde med de berørte kommuner. Qeqqata Kommunia og Naturafdelingen udarbejdede i 2010 en forvaltningsplan for Kangerlussuaqområdet, selvom dette ikke er fredet. Dette skyldes, at der her er en række konflikterende interesser og, at der derfor er brug for en forvaltningsplan, der kan sikre en hensigtsmæssig og koordineret udnyttelse af områdets

naturværdier til gavn for områdets interessenter (erhvervsfangst, fritidsjagt, trofæjagt, turisme, lokale rekreative aktiviteter med mere).

Internationale fredninger

Ramsarområder

Ramsarområder er vådområder af international betydning udpeget i henhold til Ramsarkonventionen, hvis fulde titel er: "Konvention af 2. februar 1971 om vådområder af international betydning navnlig som levesteder for vandfugle". Ramsarkonventionen er en international aftale, der har navn efter byen Ramsar i Iran hvor den blev vedtaget i 1971. Ved ratifikation (underskrift) anerkender det pågældende land sit internationale ansvar for vådområderne og disses dyreliv. Konventionen skal sikre udpegning og beskyttelse af vådområder samt, at der kun foregår "fornuftig brug" ("wise use") eller "bæredygtig udnyttelse".

I Grønland findes der 11 ramsarområder fordelt rundt i landet. I disse områder er der - alt efter hvilket område der er tale om - forskellige begrænsninger for hvilke aktiviteter, der kan tillades. Der skal i de kommende år udarbejdes fredningsbekendtgørelser og forvaltningsplaner for alle Ramsarområder (i dag eksisterer der en fredningsbekendtgørelse for Ramsarområdet Grønne Ejland). Bemærk også, at et af Ramsarområderne - Eqalummiut Nunaat og Nassuttuup Nunaa – ligger i både Qaasuitsup Kommunia og Qeqqata Kommunia.

Bestemmelserne vedrørende udpegningen af Ramsarområder kan ses på Ramsarsekretariatets hjemmeside: www.ramsar.org.

Selvstyrets målsætninger:

- Etablere netværk af habitater, der kan bidrage til opfyldelse af konventionen.
- Implementere konventionens bestemmelser i grønlandsk lovgivning.
- Udarbejde forvaltningsplaner for ramsarområderne med involvering af berørte kommuner.

Ramsarområder i Kommune Kujalleq

- Kitsissut Avalliit (Ydre Kitsissut). Qaqortoq; 4,470 ha; 60°45'N 048°25'W. Ramsar site no. 388.

Ramsarområder i Kommuneqarfik Sermersooq

- Ikkattoq og nærliggende øgruppe. Nuuk; 44,880 ha; 62°40'N 050°08'W. Ramsar site no. 387.
- Heden (Jameson Land). Ittoqqortoormiit; 252,390 ha; 70°58'N 024°04'W. Ramsar site no. 389.

Ramsarområder i Qeqqata Kommunia

- Eqalummiut Nunaat og Nassuttuup Nunaa. Kangaatsiaq, Sisimiut; 579,530 ha; 67°28'N 050°49'W. Ramsar site no. 386.

Ramsarområder i Qaasuitsup Kommunia

- Aqajarua (Mudderbugten) og Sullorsuaq (Kvandalen). Qeqertarsuaq; 22,350 ha; 69°39'N 051°58'W. Ramsar site no. 381.
- Qinnguata Marraa og Kuussuaq. Qeqertarsuaq; 6,480 ha; 69°56'N 054°14'W. Ramsar site no. 382.
- Kuannersuit Kuussuat. Qeqertarsuaq; 5,190 ha; 69°38'N 053°17'W. Ramsar site no. 383.
- Kitsissunnguit (Grønne Ejland). Qasigiannguit, Aasiaat; 6,910 ha; 68°50'N 051°56'W. Ramsar site no. 384
- Naternaq (Lersletten). Qasigiannguit, Kangaatsiaq; 184,010 ha; 68°24'N 051°46'W. Ramsar site no. 385.
- Eqalummiut Nunaat og Nassuttuup Nunaa. Kangaatsiaq, Sisimiut; 579,530 ha; 67°28'N 050°49'W. Ramsar site no. 386.

Ramsarområder udenfor kommunal inddeling

- Hochstetter Forland. 184,820 ha; 75°28'N 019°52'W. National Park. Ramsar site no. 390.
- Kilen. 51,280 ha; 81°10'N 013°24'W. National Park. Ramsar site no. 391.

Verdensarvsområdet i Ilulissat

Natur- og Miljøafdelingen forvalter Verdensarvsområdet i et tæt samarbejde med Ilulissat, Qaasuitsup Kommunia. Det fredede område opfylder kriterier for UNESCO Verdensarvsområder og fredningsbekendtgørelsen sætter visse begrænsninger for kommunens aktiviteter, herunder muligheden for byudvikling ud mod det fredede område. Den bynære bufferzone, som blev etableret i forbindelse med udpegningen af Verdensarvsområdet, har til hensigt at beskytte værdierne ved grænsen af fredningsområdet. I Ilulissat betyder det, at bygninger ikke skal være synlige fra Sermermiut, så det visuelle indtryk ikke påvirkes. Der må dermed ikke bygges i bufferzonen og motoriseret færdsel er ligeledes ikke tilladt.

Forvaltningsplan for Ilulissat Isfjord for 2009-2014 blev udarbejdet i 2009 af Natur- og Miljøafdelingen samt Qaasuitsup Kommunia. Denne indeholder en plan for implementeringen af forskellige tiltag som skal beskytte værdierne i Verdensarvsområdet, nemlig den enestående landskabelige skønhed og de glaciologiske forhold. Forvaltningsplanen skal blandt andet sikre at turisme, fangst og fiskeri udvikler sig på et bæredygtigt grundlag samt give alle brugere mulighed for sikre, berigende og informative oplevelser.

Kriterier for udpegningen af Verdensarvsområder kan findes på UNESCOs hjemmeside: <http://whc.unesco.org/>.

Nationalparken / Biosfæreområdet i Nord- og Østgrønland

Nationalparken / Biosfæreområdet i Nord- og Østgrønland ligger udenfor den kommunale inddeling. Området er Nationalpark efter Grønlands egen definition og opfylder ikke IUCNs internationale kriterier for Nationalparker på grund af blandt andet råstofaktiviteter i området. Området er tillige udpeget som UNESCO Biosfæreområde, hvilket betyder, at den her står anført under internationale fredninger.

Behovet for en forvaltningsplan for Nationalparken/Biosfæreområdet er større end nogensinde. Trusselsniveauet mod områdets værdier har tidligere været anset for lavt, men ønsket om udvidelse af råstofudvindingsaktiviteter, målsætning om øget turismeudvikling og forventede klimaforandringer, der kan medføre lettere adgang til området med videre, betyder at behovet for en gradueret beskyttelse af området er større end nogensinde.

I 2001 iværksattes derfor arbejdet med udviklingen af en strategiplan for området, der skulle afklare en række forvaltningsmæssige problemstillinger. Formålet med strategiplanen er at sikre en gradueret beskyttelse af Nationalparken, som dels bevarer en uberørt økologisk helhed for fremtidige generationer, dels lever op til internationale forpligtelser. Strategien skal samtidig sikre, at området indgår i en regional udvikling i Grønland med særlig vægt på international forskning og uddannelse, naturforvaltning, turisme, demografisk udvikling og økonomi, logistik, stationsaktiviteter samt oprydning i tidligere tiders efterladenskaber.

Denne plan vil have direkte og indirekte virkning for Ittoqqortoormiit i Kommuneqarfik Sermersooq samt i en vis udstrækning også for Qaanaaq, Qaasuitsup Kommunua, idet planen fastsætter de fremtidige rammer for aktiviteter i området, herunder rammerne for turistudvikling, samt den lokale brug af Nationalparken.

Bestemmelserne for området er beskrevet i [Selvstyrets Bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 med ændring ved bekendtgørelse nr. 16 af 5. oktober 1999](#) om Nationalparken. I forbindelse med færdiggørelsen af strategiplanen må det forventes at denne bekendtgørelse revideres. De enkelte elementer relateret til Naturafdelingens ansvarsopgaver i Strategiplanen forventes afsluttet i 2011.

Kriterier for udpegningen af Biosfære områder er beskrevet i Seville Strategien, der kan findes på UNESCOs hjemmeside: <http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001038/103849eb.pdf>.

Ansvarlig myndighed: [Naturafdelingen, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø.](#)

De nationale og internationale fredede områder kan ses på NunaGIS (www.nunagis.gl)

Kulturhistorie

Både by- og bygdeområderne, samt det åbne land rummer en righoldig kulturarv, der skal indgå i den kommunale planlægning. Kulturarven knytter sig til sporene efter menneskers virksomhed i byerne og i det åbne land. I by- og bygderne omhandler kulturarven især de bevaringsværdige og fredede bygninger, anlæg og områder, hvorimod det i det åbne land primært omhandler fortidsminder og kulturlandskaber, der fortæller en righoldig historie om kulturhistoriske arealanvendelser, sæsonbetonede aktiviteter og bosætningsmønstre over tid.

Selvstyrets målsætninger:

- At virke for sikring af Grønlands kulturarv;
- At belyse den grønlandske kultur- og naturhistorie; og
- At frede større kulturlandskaber for at skabe sammenhæng mellem landskab og fortidsminder.

Krav til den kommunale planlægning

- I kommuneplanens delområder skal der fastlægges varetagelse af frednings- og bevaringsværdige forhold, herunder fredede eller bevaringsværdige bygninger og byområder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 19, stk. 2.
- Fredede eller bevaringsværdige træk, herunder fredede eller bevaringsværdige bygninger, anlæg eller områder, samt kulturhistorisk værdifulde områder. Inatsisartutloven om planlægning og arealforvaltning, § 20, stk. 1, nr. 5.

Forhold vedrørende landets fortidsminder (kulturminder) reguleres primært af *Landstingslov nr. 18 af 19. november 2007 om fredning af kulturminder*.

I forbindelse med kommunernes planlægning, er det særligt Fredningslovens §§ 2 til 11 og 20, som omhandler, hvad der er fredet, forhold og samarbejdsrelationer i forbindelse med større aktiviteter, der medfører indgreb i fortidsminderne, forhold vedrørende ophævelse af fredningen.

Fredede bygninger

Der er i dag 84 fredede bygninger samt to fredede områder i byerne. De fredede områder er henholdsvis ”Den gamle By” i Upernavik og ”Den gamle Bro”, samt de stensatte sider af elven ved broen i Qaqortoq. De fredede bygninger og byområder er anført i bilag 1.

Næsten alle fredede bygninger repræsenterer ”Magtens bygninger” fra Kolonitiden. Det er nationalmuseets hensigt at opnå en øget repræsentativitet ved i de kommende år også at frede andre, yngre bygninger, herunder selvbyggerhuse og typehuse.

Bevaringsværdige bygninger

Oplysninger omkring bevaringsværdige bygninger og bydele kan findes i de oversigter, som Økonomidirektoratet i 1990 udgivet for hver af byerne i de forrige 18 kommuner.

Fortidsminder

Ved et fredet fortidsminde skal en byherre respektere en afstand på 20 meter rundt om fortidsmindet. Inden for en afstand på 20 meter fra fortidsminder, må der kun foretages landbrugsmæssige aktiviteter. **Fredningslovens § 5, stk. 4 og 5.**

Et kulturminde er et fysisk spor efter menneskelig aktivitet, som er ældre end år 1800 e.Kr. Det omfatter det iagttagne spor og den sammenhæng, det findes i. Eksempelvis, hvis arkæologerne under en rekognoscering finder 4.000 år gamle stenredskaber på jorden, så er området automatisk fredet – redskaberne indikerer, at en undersøgelse vil påvise fysiske spor, selvom der ikke er umiddelbart synlige, fysiske, faste anlægsspor efter anlægsaktiviteter.

I dag er der 5.020 registrerede, fredede punkter i hele Grønland, i museets database. Tallet stiger hele tiden fordi:

- Alderskriteriet for et fortidsminde er, at det er mere end 100 år gammelt (og ude af brug);
- Mere og mere land bliver rekognosceret; og
- At arkæologerne er blevet bedre til at finde ”usynlige” anlæg, det vil sige anlæg, der ikke længere er fysisk synlige på overfladen af terrænet, men gemmer sig under overfladen.

Dokumentation af ændringer i livsformer i form af for eksempel erfaringer og viden om brug af landet, stednavne og lignende er ikke omfattet af specifikke lovgivningsmæssige bestemmelser, men hører bredt ind under begrebet ”Grønlands kulturhistorie”, som Grønlands Nationalmuseum skal dokumentere, jævnfør **Landstingsforordning nr. 6 af 30. oktober 1998 om museumsvesen.**

Arealfredninger der rummer fortidsminder

Kommune Kujalleq

- Qaqortoq Kirkeruin og Sigssardlluttoq-ruinen. **Cirkulære af 20. maj 1950 om fredlysning af Qaqortoq kirkeruin og Sigssardlluttoq-ruinen, Kundgørelser om Grønland 1948-50 p. 205.**

Kommuneqarfik Sermersoq

- Håbets Ø-området, Nuuk.
- Austmannadalen.

Qeqqata Kommunia

- Sarfartoq-dalen, Maniitsoq.
- Arnangarnup Qoorua/Paradis dalen.

Udenfor kommunal inddeling

- Nationalparken i Nordøstgrønland.

Kommende fortidsminder

Blandt de kommende, kendte fortidsminder, kan nævnes kirkegårde i nedlagte bygder. Normalt vil det være selve kirkegården, der er fredet og ikke store arealer udenom.

Planlagte arealbrug

Museet vil i de kommende år arbejde for at frede større kulturlandskaber for at skabe sammenhæng mellem landskab og fortidsminder. Blandt de helt centrale områder kan nævnes:

- Hvalsø Kirkeruin, Qaqortoq.
- Ikigaat/Herjolfsnæs, Nanortalik.
- Uummanaq/Gammel Thule, Avernarsuaq.
- Aussivissuit, Sisimiut.

Langs kysten af Inglefield Land (Avernarsuaq) findes en række store, vigtige forhistoriske bopladsområder, hvor Nationalmuseet pt. overvejer en særlig fredning af udvalgte områder. Nogle af disse områder er fra gammel tid omfattet af særlige areal-fredningsbestemmelser helt tilbage fra 1930'erne. Fredningerne gælder fortsat, men det vides ikke præcist, hvor grænserne for disse fredninger går. Nationalmuseet vil løbende foretage opmålinger i de kommende år.

Kommende fredninger

Hvis de meget store bygge- og anlægsarbejder (ALCOA og andre vandkraft- energi- og råstofprojekter) bliver realiseret, vil centrale dele af det vestgrønlandske indland blive forandret, og nogle store forsvinde kulturlandskaber vil forsvinde.

Det vil øge presset på at bevare væsentlige dele af det tilbageblevne kulturlandskab, det vil sige at det kan forventes at Grønlands Nationalmuseum og Arkiv vil fremme fredningsarbejdet i udvalgte områder af det vigtigste indland med henblik på at udlægge udvalgte arealer til kulturmindeområder.

Råstofprojekter er reguleret af feltreglerne, der omfatter krav om fund af fortidsminder, arkæologiske genstande med videre.

UNESCO Verdensarvsområder

Der pågår i øjeblikket arbejde med at opfylde de forpligtelser, som Grønlands Selvstyre har påtaget sig i forhold til UNESCO Konventionen om Verdensarv, der er ratificeret af Danmark uden forbehold for Grønland. Ifølge normal praksis er det derfor op til Grønlands Selvstyre at implementere konventionens bestemmelser i Grønland.

Optagelse af natur- og/eller kulturemner på UNESCOs Verdensarvsliste sker i to tempi. Først meddeles UNESCO at et land ønsker specifikke emner optaget på UNESCOs tentativ liste. Dernæst udarbejder landet nomineringsmateriale for hvert emne, som derefter vurderes af UNESCO inden endelig UNESCO beslutning om optagelse eller ej. Grønland har ønsket tre emner optaget:

1. Et område omkring Ilulissat Isfjord, som ønskedes optaget som naturområde, der afspejler vigtige glacielle processer. Status: Ilulissat Isfjord blev optaget på Verdensarvslisten i juli 2004.
2. Et område beliggende mellem Sisimiut og Kangerlussuaq, som ønskedes optaget som et kulturlandskab, der afspejler den arktiske fangstkulturs årscyklus. Status: Afventer udarbejdelse af nomineringsmateriale.
3. Et område i Sydgrønland, som ønskedes optaget som et kulturlandskab, der afspejler både den norrøne og moderne landbrugskultur i Arktis. Status: Der udarbejdes nomineringsmateriale.

Afgrænsningen af det serielle kulturlandskab i Sydgrønland fremgår af kortbilag 1. Indenfor det foreslåede Verdensarvsområde findes to ældre arealfredninger, Qaqortoq Kirkeruin og Sigssardlluttoq-ruinen. **Cirkulære af 20. maj 1950 om fredlysning af Qaqortoq kirkeruin og Sigssardlluttoq-ruinen, Kundgørelser om Grønland 1948-50 p. 205.**

Der har været taget forbehold for delområdet Sissarluttoq, som afventer endelig beslutning i forhold til efterforskning og udnyttelse af Uran i området. Tages der beslutning om udvinding af Uran, udgår delområdet af Verdensarvsområdet.

Kriterier for udpegningen af Verdensarvsområder kan findes på UNESCOs hjemmeside: <http://whc.unesco.org/>.

Høring af Nationalmuseet

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv skal registrere fredede fortidsminder (kulturminder), fredede bygninger og kulturhistoriske områder og foretage fredninger. En kvalificeret varetagelse af kulturarven forudsætter et tæt samarbejde mellem kommunen og Grønlands National Museum og Arkiv (NKA). Alle ansøgninger om arealtildeling i det åbne land skal forbi NKA. NKA kan i meget specielle tilfælde på forhånd frigive arealer. Information om NKA kan findes på: www.natmus.gl.

Ansvarlig myndighed: Grønlands Nationalmuseum og Arkiv og Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

Geologi og Råstoffer

Den 1. januar 2010 hjemtog Grønland råstofområdet, som tidligere har været et delt anliggende mellem Danmark og Grønland. Råstofområdet omhandler de hårde mineraler og kulbrinter, som Naalakkersuisut har udpeget som et kommende bærende erhverv i Grønland.

Udvindingskoncessioner og efterforskningsstilladelser til hårde mineraler og kulbrinter er givet til områder ude i det åbne land og i havområder. Råstofaktiviteter og aktiviteter i af betydning herfor reguleres af råstofloven. Det betyder at meddelelse af tilladelser til at drive efterforskning og udnyttelse efter råstoffer fortsat reguleres i råstofloven.

Selvstyrets målsætninger

- At tilstræbe hensigtsmæssig udnyttelse af mineralske råstoffer og anvendelse af undergrunden til lagring eller formål vedrørende råstofaktiviteter;
- At sikre regulering af forhold af betydning for råstofaktiviteter og undergrundsaktiviteter;
- At sikre, at aktiviteter omfattet af råstofloven udføres forsvarligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljø, ressourceudnyttelse og samfundsmæssig bæredygtighed samt hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med, under tilsvarende forhold, anerkendt god international praksis.

Krav til den kommunale planlægning

- Af kommuneplanens hovedstruktur skal placeringen og afgrænsningen af kommuneplanens delområder med hensyn til erhvervsområder, herunder råstofudnyttelsesområder og råstofefterforskningsområder fremgå. Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse § 16, stk. 2 og § 17, stk. 2, nr. 2.
- Af kommuneplanens hovedstruktur skal placeringen og afgrænsningen af kommuneplanens delområder med hensyn til tekniske forsyningsanlæg og andre infrastrukturelle anlæg, herunder trafik anlæg, etableret i forbindelse med råstofaktiviteter fremgå. Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse § 17, stk. 2, nr. 5.

Uddybende bemærkninger

Råstofområdet er reguleret af inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor. I det følgende nævnt som råstofloven.

Råstofloven indeholder bestemmelser om meddelelse af vilkår for forundersøgelses-, efterforsknings- og udnyttelsestilladelser for kulbrinter og mineraler.

Forvaltningen varetages af Råstofdirektoratet med tilhørende institutioner DMU og GEUS. Råstofdirektoratets myndighedsbehandling foretages som en samlet, integreret myndighedsbehandling, hvori især miljømæssige, tekniske, sikkerhedsmæssige og ressourcemæssige hensyn indgår i en helhed. Råstofdirektoratet regulerer derudover råstofområdet

gennem en række regelsæt udstedt i medfør af råstofloven. Regelsættene kan findes på Råstofdirektoratets hjemmeside: www.bmp.gl.

Hårde mineraler

Grønland har inden for de seneste år meddelt fire udnyttelsestilladelser til guldminen i Kirkespirdalen ved Nanortalik, og bly- og zinkminen ved Maarmorilik, molybdænminen ved Ittoqqortoormiit og olivinminen ved Maniitsoq. Det er desuden forventningen, at der vil kunne åbnes yderligere en række miner i løbet af de kommende år. Potentialet for udvinding af hårde mineraler ser lovende ud og der er i de seneste år sket en eksplosiv stigning i antallet af efterforskningstilladelser til mineralselskaber og Grønland har nu det højeste antal efterforskningstilladelser nogensinde. Der har især været interesse for guld, molybdæn, zink og diamanter. Ved afslutningen af 2009 var der i alt meddelt 11 forundersøgelsestilladelser og 71 efterforskningstilladelser. Efterforskningstilladelserne dækkede et areal på 19.306 km².

Efterforskningstilladelserne kan ses på: <http://licence-map.bmp.gl> som bliver opdateret hver den 1. og 16. i måneden samt på www.NunaGIS.gl.

Eksisterende miner (meddelte udnyttelsestilladelser):

Qeqqata Kommunia

- Olivin ved Seqi (minen er i nedlukningsfasen)

Kommune Kujalleq

- Guld ved Kirkespirdalen

Qaasuitsup Kommunia

- Bly og zink ved Maarmorilik.

Uden for kommunal inddeling

- Molybdæn ved Malmbjerg

Modne efterforskningsprojekter

Kommune Kujalleq

- Eudialyt ved Killavaat Alannguat vest for Narsaq "Kringlerne".

Kommuneqarfik Sermersooq

- Rubiner ved Qeqertarsuatsiaat.
- Jern ved Isua, nordøst for Nuuk.
- Guld ved Skærgaarden mellem Tasiilaq og Ittoqqortoormiit

Qeqqata Kommunia

- Diamanter i Garnet Lake.

Uden for kommunal inddeling

- Zink og bly ved Citronen Fjord

Kulbrinter

Råstofdirektoratet har inden for rammerne af den politisk vedtagne efterforskningsstrategi for Grønland, gennemført en række handlings- og tidsplaner rettet mod olieindustrien. Meget konkrete resultater af disse tiltag var gennemførelse af udbudsrunder i 2002, 2004, 2006, 2007 og 2010.

Råstofdirektoratet har beskrevet disse politisk vedtagne strategiplaner i ”Kulbrinte-strategi af 2003 – Målsætninger og planer for den fremtidige olie- og gasefterforskning i Grønland”, i strategi-redegørelsen ”Samfundsmæssige aspekter af efterforskning og udnyttelse af olie og gas i Grønland” fra 2005 og i ”Efterforskning og udnyttelse af olie og gas i Grønland – Strategi for licenspolitikken 2009”.

Licenser til kulbrinteefterforskning og udnyttelse omfatter:

- Disko Vest

I 2008 var der givet 11 licenser til Disko Vest området, som omfatter havområdet mellem 67°N og 71°N ud for Disko- Nuussuaq i Vestgrønland. Det samlede areal af olielicenserne er steget fra oprindeligt 6.882 km² til mere end 100.000 km².

- Havet ud for Nuuk

Der givet to efterforsknings- og udnyttelsestilladelser - ’Atammik’ og ’Lady Franklin’ - offshore havet vest for Nuuk. Samlet areal er 6.882 km².

- Åben Dør området

Åben dør områderne omfatter i dag havområdet ud for Sydvestgrønland syd for 63° N samt Jameson Land i Østgrønland. Blok 1 (Saqqamiut) er på 10.090 km², mens blok 2 (Kingittoq) er på 12.031 km².

Samlet er meddelt licenser for et område offshore på ca. 130.000 km².

- KANUMAS-projektet

Råstofdirektoratet vil gennemføre geologiske analyser med henblik på bedre at kunne dokumentere eksistensen af et aktivt petroleumssystem i områderne. Dels af hensyn til den endelige markedsføring af områderne, og dels af hensyn til en vurdering af de fiskale vilkår som skal knyttes

til et udbud af licenser. Desuden gennemføres en strategisk miljøvurdering (SMV) af regionen med det formål at sikre, at kulbrinteaktiviteter gennemføres på et miljømæssigt bæredygtigt grundlag. I forlængelse heraf skal der udarbejdes socioøkonomiske vurderinger af gennemførelse af efterforskning og udnyttelse af kulbrinter. Endvidere foretages en række studier af havisens og isbjergenes betydning for efterforskning og udnyttelse i området.

Projektet har resulteret i udbudsrunderen i 2010 for Baffin Bugt, og Råstofdirektoratet har modtaget 17 ansøgninger fra 12 internationale olieselskaber.

De to næste udbudsrunder er i 2012 og 2013 og vedrører Grønlandshavet i Nordøstgrønland. Disse udbudsrunder er godkendt af Naalakkersuisut og meddelt til industrien.

Alle licensområder, inden for såvel de hårde mineraler som kulbrinter, kan findes på <http://licence-map.bmp.gl>. Kortet bliver opdateret hver den 1. og 16. i hver måned, dog undtaget juli og august måned.

Ansvarlig myndighed: [Råstofdirektoratet](#)

Bidragende departementer og styrelser

Nedenfor er nævnt de departementer og styrelser, som har bidraget til udarbejdelse af Hjemmestyrets interesser i kommuneplanlægningen.

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik (IAAN)

- Landsplanafdelingen
- Afdelingen for Boliger og Ejendomme
- Afdelingen for Infrastruktur og Energi
 - Klima- og Energikontoret
 - Infrastrukturkontoret

Virksomheder under IAAN, som har bidraget:

- Tele Greenland A/S
- Nukissiorfiit

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

- Naturafdelingen
- Miljøafdelingen

Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked

Råstofdirektoratet

Litteraturliste:

Infrastruktur

”Redegørelse for Havneudbygning, maj 2006”, Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

”Perspektivreddegørelse 2007”, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur.

”Lufthavnsudbygning – status 2008” Grønlands Hjemmestyre, Infrastrukturaafdelingen.

Naturbeskyttelse:

Biodiversitetskonventionen

Strategi- og handlingsplan

Planlægning:

”Kommuneplanlægning og planadministration – en vejledning”, februar 2009 – 1. udgave

Sprængstofdepoter

”Tekniske forskrifter for brandfarlige væsker”, Grønlands Hjemmestyre, august 1987.

Vandkraftværker

Oplæg til energiplan 2020

Strategi- og Handlingsplan for Energiområdet 2008-2015

”Grønlands vandkraftressourcer – En oversigt – august 2005”, Nukissiorfiit, Grønlands Energiforsyning.

Lovgivning:

Nedenfor er lovgivningen gengivet emneopdelt for at gøre det lettere at finde relevant, gældende lovgivning på området.

Hjemmestyrets lovgivning fra 1979 og frem kan findes på hjemmesiden: <http://www.lovgivning.gl>
For hvert år gengives vedtagne Landstingslove, Landstingsforordninger og Hjemmestyrets bekendtgørelser. Vær opmærksom på at al lovgivning på hjemmesiden er gengivet, uden hensyn til om enkelte forskrifter er ophævet ved senere lovgivning, samt at linket ikke virker uden for Grønland.

Energi og forsyning

- Landstingslov nr. 13 af 6. november 1997 om Grønlands Hjemmestyres overtagelse af bygdens el- og vandforsyning.
- Landstingsforordning nr. 14 af 6. november 1997 om energiforsyning, som ændret ved Ltf. nr. 9 af 15. november 2007.
- Landstingsforordning nr. 10 af 19. november 2007 om vandforsyning.
- Inatsisartutlov nr. 12 af 1. december 2009 om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi. (Vandkraftloven)
- Strategi- og Handlingsplan for Energiområdet 2008-2015
- Oplæg til energiplan 2020
- Tekniske forskrifter for brandfarlige væsker" (TFB) udgivet i medfør af hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 6. marts 1987 om brandfarlige væsker.

Græsningsområder og husdyr

- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 22 af 8. september 2000 om forvaltning af græsningsområder og husdyr.

Havne

- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 1 af 4. januar 2000 om havnereglement.

Kulturminde

- Landstingslov nr. 18 af 19. november 2007 om fredning af kulturminde.
- Cirkulære af 20. maj 1950 om Fredlysning af Qaqortoq kirkeruin og Sigssardluttoq- ruinen.
- Kundgørelser om Grønland 1948-50.
- Landstingsforordning nr. 6 af 30. oktober 1998 om museumsvesen.
- Regler for feltarbejde og rapportering vedrørende mineralske råstoffer (excl. kulbrinter) i Grønland.

Levende ressourcer

- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 8 af 2. marts 2009 om beskyttelse og fangst af fugle.

Lufthavne

- Landstingslov nr. 12 af 5. december 2008 om flyvepladser

Miljø

- Landstingsforordning nr. 8 af 15. november 2007 om ændring af landstingsforordning om beskyttelse af miljøet
- Landstingsforordning nr. 1 af 21. maj 2004 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet
- Landstingsforordning nr. 14 af 31. oktober 1996 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet.
- Landstingsforordning nr. 7 af 13. maj 1993 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet.
- Landstingsforordning nr. 12 af 22. december 1988 en beskyttelse af miljøet.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 20. august 2004 om miljøgodkendelse af særligt forurenende virksomheder m.v.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 15. april 1993 om beskyttelse af ferskvandsressourcer og indvinding af ferskvand til drikkevand.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 28 af 17. september 1993 om bortskaffelse af affald.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 29. af 17. september 1993 om olie- og kemikalieaffald.
- Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor.
- Regler for feltarbejde og rapportering vedrørende mineralske råstoffer (excl. kulbrinter) i Grønland

Naturfredning

- Landsrådsvedtægt af 30. juni 1970 om bevaring af skov og vegetation i Klosterdalen i Nanortalik Kommune.
- Landstingslov nr. 29 af 18. december 2003 om naturbeskyttelse.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 17. juni 1992 om Nationalparken i Nord- og Østgrønland med ændring i 1999 (bekendtgørelse nr. 16 af 5. oktober 1999).
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 31 af 20. oktober 1989 om fredning af Arnangarnup Qoorua, Maniitsoq kommune, Vestgrønland.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 17. maj 1989 om naturreservatet i Melville Bugt.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 19 af 1. november 1998 om fredning af øen Akilia.
- Kundgørelse fra 1986 om fredning af arealet omkring Arktisk Station i Godhavn.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 12 af 19. april 2005 om fredning af Qinguadalen, Qingeq Kujalleq, Tasersuaq, Kuussuaq, samt landområdet fra Kuussuaq til og med skovområdet Qasigeerneq.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 19. april 2005 om fredning af en del af øen Uunartoq, Nanortalik kommune.

- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 10 af 15. juni 2007 om fredning af Ilulissat Isfjord.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 17. april 2008 om fredning af Kitsissunnguit (Grønne Ejland).
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 23 af 14. juli 2008 om fredning af Austmannadalen.
- Selvstyrets bekendtgørelse nr. 4 af 12. april 2010 om fredning af Ivittuut og Kangilinnguit.
- Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor.

Planlægning

- Landstingsforordning nr. 11 af 5. december 2008 om planlægning og arealanvendelse.
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 7 af 26. februar 2009 om kommuneplanlægning og arealanvendelse.

Råstoffer

- Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor.

Sprængstof og fyrværkeri

- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 16. juli 2007 om eksplosive stoffer
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 19 af 9. december 2004 om opbevaring af fyrværkeri

Tele:

- Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om radiofrekvenser.
- Bekendtgørelse for Grønland om anvendelse af radiofrekvenser med tilladelse.
- Bekendtgørelse for Grønland om anvendelse af radiofrekvenser uden tilladelse samt om radioprøver og kaldesignaler m.v.
- Bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvensressourcer i Grønland (frekvensplan).
- Bekendtgørelse om gebyrer i forbindelse med anvendelse af radiofrekvenser i Grønland i 2006.
- Bekendtgørelse om gebyrer i forbindelse med anvendelse af radiofrekvenser i Grønland i 2007.
- Lov for Grønland om telekommunikation 1089 af 29. dec. 1997.

Bilag 1: Fredede bygninger:

Kommune Kujalleq

By / Bygd	B-nr.	Fredningsdato	Opførelsesår	Sted / vej	Bygget til eller kaldenavn	Funktion februar 2008	Ejer pr. fredningsdato
Nanortalik	7	30-09-83	1836	Gl. Kolonihavn	Udliggerbolig	Museum	Kommunen
Nanortalik	76	02-11-98	1914	Gl. Kolonihavn	Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Nanortalik	1072	02-11-98		Gl. Kolonihavn	Kapel	Kapel	
Alluitsoq	91	30-09-94	1770	Alluitsoq	Præstegård	Forladt	Kommunen
Alluitsoq	93	30-09-94	1784	Alluitsoq	Udhus	Forladt	
Alluitsoq	95	30-09-94	1784	Alluitsoq	Fårestald	Forladt	Kirken / Selvstyret
Qaqortoq	0	02-11-98	1927	Torvet	<i>Mindebrønd</i>	Monument	Kommunen
Qaqortoq	8	02-11-98	1929	Johan Dahlsvej	Fåreslagteri		KNI Pisisiffik
Qaqortoq	18	02-11-98	1883	Vestervej	Distrikts-lægebolig		Selvstyret
Qaqortoq	26	02-11-98	1926	Storesøvej	Badeanstalten		Kommunen
Qaqortoq	27	02-11-98	1859	Torvet	Forstanderskabshuset	Museum	Kommunen
Qaqortoq	46	30-09-83	1850	Torvevej	Bryghus	Museum	Kommunen
Qaqortoq	61	30-09-83	1871	Olesvej	Smedje		Kommunen
Qaqortoq	97	02-11-98	1909	Skolevej	Børneskole (gule skole)		Kommunen
Qaqortoq	100	02-11-98	1937	Storesøen	Forsamlingshus	Forsamlingshus	Forsamlingshusforeningen
Qaqortoq	102	02-11-98	1832	Skolevej	Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Qaqortoq	103	02-11-98	1872	Præstebakken	Præstebolig	Præstebolig	Selvstyret
Qaqortoq	107	02-11-98		Skolevej	Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret
Qaqortoq	405	02-11-98	1920	Olesvej	Ole Knudsens hus	Privat hus	
Narsaq	78	02-11-98	1926	Kirkevej	Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Narsaq	80	02-11-98		Kirkevej	Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret

Kommuneqarfik Sermersooq

By / Bygd	B-nr.	Fredningsdato	Opførelsesår	Sted / vej	Bygget til eller kaldenavn	Funktion februar 2008	Ejer pr. fredningsdato
Paamiut	83	02-11-98	1909		Kirken	Kirke	Kirken / Selvstyret
Nuuk	7	12-04-83	1747	Sdr. Herrnhutvej	Universitet	Ombudsmandskontor	Selvstyret
Nuuk	7				<i>Gedestalden</i> ved B-7	Udhus	Selvstyret
Nuuk	30	30-09-83	1930	Strandvej	Sygehus	?	Selvstyret
Nuuk	36	30-09-83	1758	Hans Egedesvej		Museets værksted	Selvstyret
Nuuk	37	30-09-83	1728	Hans Egedesvej	<i>Hans Egedes Hus</i>	Repræsentation	Selvstyret
Nuuk	43	30-09-83	1850	Hans Egedesvej	Butik	Museets bolig	Kommunen
Nuuk	68	30-09-83	1938	Hans Egedesvej 12	Seminarium	Kontor	Kirken / Selvstyret
Nuuk	74	30-09-83	1887	Hans Egedesvej	Petroleumshus	Museum	Selvstyret
Nuuk	78	30-09-83	1913	Hans Egedesvej	Henkogningsfabrik	Kajakværksted	Kommunen
Nuuk	137	30-09-83	1849	R. Berthelsensvej	Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Nuuk	138	30-09-83	1913	R. Berthelsensvej	Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret
Nuuk	142	30-09-83	1903	Gertrud Raskvej		Tjenestebolig	Selvstyret
Nuuk	144	30-09-83	1907	Skolevej	Seminarium	Seminarium	Kommunen
Nuuk	1401	12-04-83	1907	C. E. Jansensvej	Gymnastiksal	Seminarium	Selvstyret
Qeqertarsuatsiat	93	12-04-83	1763			Ruin	KGH
Tasiilaq	41	02-11-98	1903	Rüttelsvej	kirke	Museum	Kommunen
Tasiilaq	42	02-11-98	1895	Chr. Rosingsvej	Missionærbolig Kolonibestyrerbolig /	Kommunaldirektørbolig	Selvstyret
Tasiilaq	47	02-11-98	1895	Jens Emilip Aq..	sygehus	Lægebolig	Selvstyret
Tasiilaq	48	02-11-98	1904	Johan Petersensvej	<i>Skæven</i>	Husflids-værksted	Kommunen
Tasiilaq	51	02-11-98	1894	Johan Petersensvej	<i>Kastellet</i>		Kommunen
Tasiilaq	55	02-11-98			kateketbolig	Udlejningshus	Selvstyret

Qeqqata Kommunia

By / Bygd	B-nr.	Frednings- dato	Opførel- sesår	Sted / vej	Bygget til eller kaldenavn	Funktion februar 2008	Ejer pr. fredningsdato
Maniitsoq	16	19-08-82	1844	Illunguit		Museum	Kommunen
Maniitsoq	25	19-08-82	1850	Illunguit		Folkebibliotek	Kommunen
Maniitsoq	28	19-08-83	1906	Illunguit		Museum	Kommunen
Maniitsoq	56	19-08-82	1847	Illunguit		Museum	Staten
Maniitsoq	104	12-04-83	1864	Langskov-ip Aqq.	Kapel	Lager	Kommunen
Maniitsoq	106	12-04-83	1955	Langskov-ip Aqq.	Kirke	Forsamlingshus	Kommunen
Sisimiut	17	01-02-84				Børnehave	
Sisimiut	18	01-02-84					Kgl. Brand
Sisimiut	23	02-11-98	1846	Jukkorsuup Aqq.	Kolonibestyrerbolig	Museum	Kommunen (KNI?)
Sisimiut	25	18-03-94	1852	Jukkorsuup Aqq.		Museum	Kommunen
Sisimiut	32	30-09-83	1756	Jukkorsuup Aqq.	<i>Gammelhuset</i>	museum	Kommunen
Sisimiut	40	02-11-98	1783	Jukkorsuup Aqq.	Assistentbolig	museum	Kommunen (KNI?)
Sisimiut	44	02-11-98	1844	Aqqusinersuaq	<i>Halvvejshuset</i>	museum	Kommunen
Sisimiut	46	02-11-98	1853	Umiarsualivimmut	<i>Røde Stenpakhus</i>	Lager?	Kommunen
Sisimiut	113	01-02-84	1759	Jukkorsuup Aqq.		Turistkontor	Kommunen
Sisimiut	114	30-09-83	1773	Jukkorsuup Aqq.	<i>Blå Kirke</i>	Præstegældskontor	Kirken / Selvstyret
Sisimiut	137	30-09-83	1926	Dortheeqap Aqq.	Kirke	Kirke	
Sisimiut	786	02-11-98			Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret

Qaasuitsup Kommunia

By / Bygd	B-nr.	Frednings- dato	Opførel- sesår	Sted / vej	Bygget til eller <i>kaldenavn</i>	Funktion februar 2008	Ejer pr. fredningsdato
Aasiaat	24	dec. 2006	1860	Niels Egedesvej	Kolonibestyrerbolig		
Aasiaat	26	dec. 2006	1777	Niels Egedesvej	Hvalkommandørbolig		
Aasiaat	144	dec. 2006	1914	Niels Egedesvej	Børneskole		
					Efterskolens		
Aasiaat	146	dec. 2006	1939	Niels Egedesvej	gymnastiksal		
Aasiaat	156	dec. 2006	1932	Niels Egedesvej	Pigeskole		
Qasigiannguut	4	02-11-98	1734	Poul Egedesvej	<i>Butikken</i>	Museum	Kommunen
Ilulissat	75	02-11-98	1779	Oqaliffiup Aqq.	<i>Zions Kirke</i>	Kirke	Kirken / Selvstyret
Ilulissat	76	02-11-98	1929	Oqaliffiup Aqq. Nuisariannguaq	Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret
Ilulissat	78	30-09-83	1847	Aqq.	Provstebolig	Museum	Kommunen
Appat	46	30-09-83	1869		Mandskabshus	Lejrskole	Kommunen
Appat	58	30-09-83	1858		Bestyrerbolig	Lejrskole	Kommunen
Qeqertarsuaq	67	02-11-98	1913	Oqaluffiup Aqq.	Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Qeqertarsuaq	68	02-11-98	1915	Oqaluffiup Aqq.	Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret
Qeqertarsuaq	502	02-11-98		Oqaluffiup Aqq.	Klokkestabel	Klokkestabel	Kirken / Selvstyret
Uummannaq	116	02-11-98	1934	Atuarfimmut	Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Upernavik	3	02-11-98	1839		Kirke	Museum	Kommunen
Upernavik	11	02-11-98	1848			Kunstnerbolig	Kommunen
Upernavik	12	02-11-98	1777			Museum	Kommunen
Upernavik	14	02-11-98	1864			Museum	Kommunen
Upernavik	96	02-11-98	1925		Kirke	Kirke	Kirken / Selvstyret
Upernavik	97	02-11-98	1941		Kapel	Kapel	Kirken / Selvstyret
Upernavik	98	02-11-98	1866			Museumsbolig	Kommunen
Upernavik	99	02-11-98	1910			Museum	Kommunen
Upernavik		02-11-98		areal	Museumsbyområdet		Kommunen

Landsplanafdelingen

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik
Grønlands Selvstyre
2010